

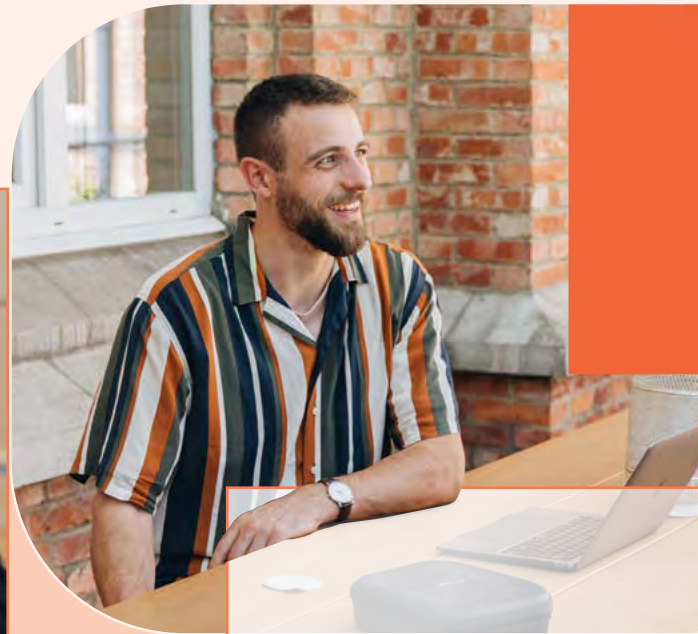

Jaarverslag **ETF LEUVEN** 2025

Evangelische Theologische Faculteit, Leuven

“ Een plek als de
ETF Leuven is het
waard om in te
investeren.

INLEIDING

Aan de ETF Leuven gaat het uitreiken van de doctorsgraad gepaard met een zogenaamde *hooding ceremony*. De zojuist gedoctoreerde kandidaat krijgt dan een *academic hood* omgehangen. Deze geeft uitdrukking aan een blijvende toewijding aan de wetenschappelijke arbeid en herinnert de zojuist gedoctoreerde én de gehele academische gemeenschap aan het belang van nederigheid en bescheidenheid.

Aan de ETF Leuven beschouwen we nederigheid of bescheidenheid niet enkel als een christelijke opdracht of als een deugd, maar ook als een academische houding. Het “niet weten” mag een plek hebben, móet een plek hebben in een academisch instituut als de ETF Leuven. Maar bescheidenheid en nederigheid ontslaat de ETF Leuven niet van een belangrijke opdracht: staf en studenten zijn in een verantwoordelijke positie geplaatst om bij te dragen aan een rechtvaardiger wereld. Dit jaarverslag geeft een indruk van hoe de ETF Leuven daar in 2025 gestalte aan heeft gegeven.

2025 was het eerste jaar in een nieuwe, vijfjarige beleidsperiode waarin de ETF Leuven koerst op het kompas van het beleidsplan *Plaatsmaken voor theologie en religiewetenschappen: investeren in een plek voor studie, werk en leven*. Hoofdstuk 1 gaat in op deze koers voor de komende jaren en wat in dit kader in 2025 al is gebeurd.

Het jaarverslag staat verder bol van vele vruchten die het werk van de ETF Leuven in 2025 heeft voortgebracht. We brengen ze met bescheidenheid én met overtuiging onder de aandacht, in de hoop dat u als lezer ziet dat een plek als de ETF Leuven het waard is om in te investeren. Dit jaarverslag maakt inzichtelijk waarom het belangrijk is om aan theologie en religiewetenschappen een plaats te blijven bieden.

Prof. dr. Jos de Kock

Rector ETF Leuven

“ *Aan de ETF Leuven beschouwen we nederigheid of bescheidenheid ook als een academische houding.* ”

INHOUD

INLEIDING

1. KOERS

2. BESTUUR EN KWALITEITSBEWAKING

- 2.1 Structuur 10
- 2.2 Samenstelling 11
- 2.3 Kwaliteitsbewaking 11

3. ONDERWIJS

- 3.1 Inleiding 13
- 3.2 Globale beleidslijnen 13
 - 3.2.1 Opdracht en algemene doelstelling 13
 - 3.2.2 Specifieke doelstellingen van de opleidingen 14
 - 3.2.3 Onderwijsvisie 14
 - 3.2.4 Onderwijscommissie 15
- 3.3 Aanbod opleidingen 15
 - 3.3.1 Opleidingen en toelatingsvoorwaarden 15
 - 3.3.2 Permanente vorming 16
 - 3.3.3 Onderwijsvernieuwing 16
- 3.4 Onderwijskwaliteitszorg 18
 - 3.4.1 Interne kwaliteitszorg 18
 - 3.4.2 Externe kwaliteitszorg 19
- 3.5 Onderwijs- en examenregeling 19
 - 3.5.1 Onderwijsregeling 19
 - 3.5.2 Examenregeling 21
- 3.6 Studenten 21
 - 3.6.1 Input 21
 - 3.6.2 Output 22
- 3.7 Samenwerking en internationalisering 23

3

4. ONDERZOEK

- 4.1 Inleiding 27
- 4.2 Globale beleidslijnen 27
 - 4.2.1 Onderzoeksopdracht academisch personeel 27
 - 4.2.2 Kwaliteitsbeleid onderzoek 27
 - 4.2.3 Onderzoekscommissie 28
- 4.3 Onderzoeksprogramma's 28
 - 4.3.1 Onderzoekslijnen 28
 - 4.3.2 Onderzoek binnen vakgroepen 28
 - 4.3.3 Instituten en onderzoekscentra 30
- 4.4 Doctoraatsprogramma 32
 - 4.4.1 Inleiding 32
 - 4.4.2 Jaarlijks colloquium en promoties 33
 - 4.4.3 Evolutie aantal doctoraatsstudenten 33
 - 4.4.4 Doctoraatscommissie 33

26

- 4.5 Onderzoeksoutput 33
 - 4.5.1 Inleiding 33
 - 4.5.2 Overzicht publicaties 33
 - 4.5.3 Wetenschappelijke conferenties en academische lezingen 34
- 4.6 Extern gefinancierd onderzoek 35
 - 4.6.1 Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) 35
 - 4.6.2 Overig extern gefinancierd onderzoek 35
- 4.7 Samenwerking en internationalisering 36
 - 4.7.1 Nederlandse Onderzoeksschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER) 36
 - 4.7.2 Center for Excellence in Reformed and Evangelical Theology (CERET) 36
 - 4.7.3 Evadoc 36
 - 4.7.4 Overige onderzoekssamenwerking 37

5. DIENSTVERLENING

- 5.1 Inleiding
- 5.2 Dienstverlenende activiteiten
- 5.3 Leuven Center for Christian Studies (LCCS)
 - 5.3.1 Algemeen
 - 5.3.2 Activiteiten in 2024
- 5.4 Samenwerkingen

6. PERSONEEL

- 6.1 Inleiding
- 6.2 Interne kwaliteitszorg
- 6.3 Interne communicatie
- 6.4 Directie
- 6.5 Academisch personeel
 - 6.5.1 Vakgroep Oude Testament
 - 6.5.2 Vakgroep Nieuwe Testament
 - 6.5.3 Vakgroep Historische Theologie
 - 6.5.4 Vakgroep Systematische Theologie
 - 6.5.5 Vakgroep Praktische Theologie
 - 6.5.6 Vakgroep Religiewetenschappen en Missiologie
 - 6.5.7 Educatieve master in de godsdienst en didactische ondersteuning
 - 6.5.8 Pensioenleeftijd personeel
- 6.6 Administratief en technisch personeel
- 6.7 Diversiteit

39

- 40
- 40
- 41
- 41
- 42
- 42

43

- 44
- 44
- 45
- 45
- 45
- 45
- 45
- 46
- 46
- 46
- 47
- 47

7. VOORZIENINGEN

- 7.1 Inleiding
- 7.2 Infrastructuur
 - 7.2.1 Huisvesting
 - 7.2.2 Bibliotheek
 - 7.2.3 Selfstorage Sint-Jansberg
- 7.3 Begeleiding
 - 7.3.1 Gemeenschapsvorming
 - 7.3.2 Studie- en persoonlijke begeleiding
 - 7.3.3 Begeleiding van de instroom
 - 7.3.4 Ombudsfunctionaris
- 7.4 Studentenactiviteiten
 - 7.4.1 Studentenraad
 - 7.4.2 Studentenvereniging
 - 7.4.3 Introductieweekend
- 7.5 Marketing, communicatie en fondsenwerving
- 7.6 ICT

8. FINANCIËN

- 8.1 Inleiding
- 8.2 Resultatenrekening
- 8.3 Balans
- 8.4 Financiering

BIJLAGE 01

- Goedkeurende verklaring bedrijfsrevisor

48

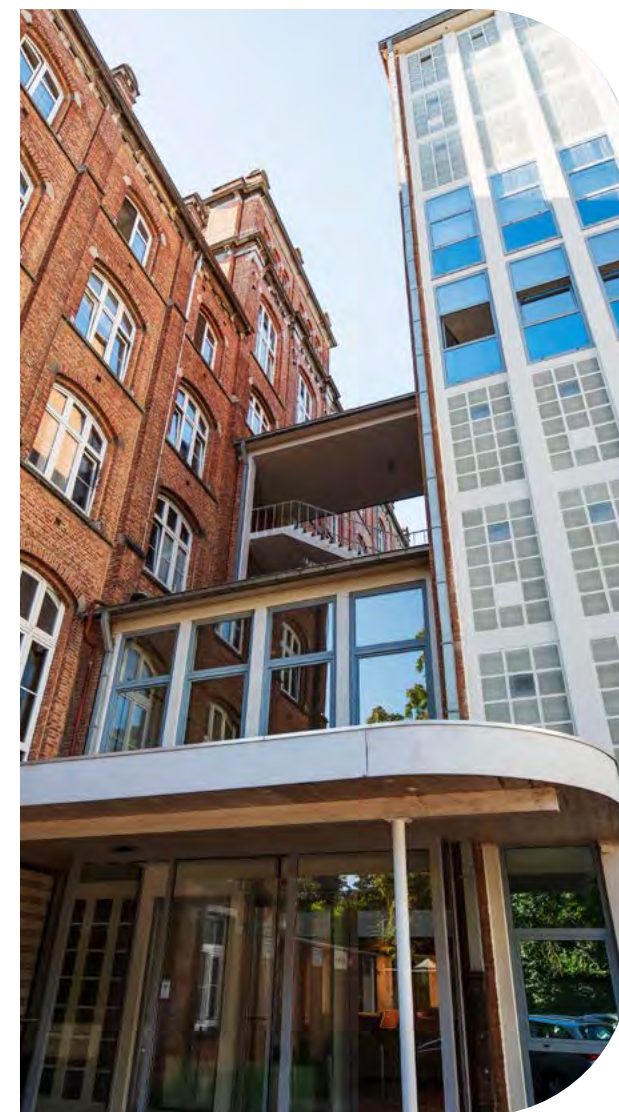
- 49
- 49
- 49
- 50
- 50
- 51
- 51
- 51
- 51
- 52
- 52
- 52
- 52
- 52
- 53
- 53

54

- 55
- 55
- 56
- 57

58

- 58

1

KOERS

Voor de beleidsperiode 2025-2029 stelde de ETF Leuven een meerjarenbeleidsplan vast onder de titel *Plaatsmaken voor theologie en religiewetenschappen: investeren in een plek voor studie, werk en leven*. Het beleidsplan steunt op vijf doelstellingen die sturend zijn voor de strategie van de ETF Leuven in deze vijfjarige periode. 2025 was het eerste jaar in deze beleidsperiode. Dit hoofdstuk presenteert de vijf beleidsdoelen en geeft een korte indruk van hoe de strategische koers zich in 2025 ontwikkelde langs de lijnen van deze beleidsdoelen.

BELEIDSDOEL 1 - *De ETF Leuven bouwt haar campus verder uit als een plaats waar academische uitwisseling gepaard gaat met christelijke spiritualiteit en gemeenschapsbeleving voor studenten, medewerkers en gasten.* In 2025 is het onderzoek naar de haalbaarheid van een plan om de gebouwen van de ETF Leuven grondig te herontwikkelen afgerond. Uitkomst van het onderzoek is dat een dergelijk plan momenteel financieel niet haalbaar is. Daarop is gekozen om een alternatieve strategie te volgen waarin de gebouwen stap-voor-stap gerenoveerd worden.

BELEIDSDOEL 2 - *De ETF Leuven vergroot de aantrekkingskracht van haar onderwijsaanbod door kwaliteitsverbetering in blended learning en versterkte verbindingen met andere opleidingen en het werkveld.* In 2025 ontving de ETF Leuven opnieuw een accreditatie voor zes jaar voor de Educatieve Master in de godsdienst. Bovendien ontvingen we in 2025 een hernieuwde SKGV-erkenning van onze opleiding met het oog op het

beroep van geestelijk verzorger. Ondertussen werden in het curriculum van de opleidingen HyFlex opleidingsonderdelen voorbereid die in het academiejaar 2025-2026 worden geïmplementeerd.

BELEIDSDOEL 3 - *De ETF Leuven versterkt haar fundamenteel en toegepast onderzoek in theologie en religiewetenschappen, zowel door professionele ontwikkeling van onderzoekers als door betere verbindingen met wetenschap en werkveld.* In 2025 werd gewerkt aan enkele versterkingen van het doctoraatsprogramma van de ETF Leuven. Verder is gedurende het jaar de totale formatie van het academisch personeel (AP) vergroot; daarbij ontwikkelde de genderbalans zich, weliswaar beperkt, de goede kant op.

BELEIDSDOEL 4 - *De ETF Leuven zet in op personeelszorg met aandacht voor welbevinden van personeelsleden en na- en bijscholing voor professionele ontwikkeling.* Op basis van de jaarlijkse medewerkersenquête kon worden vastgesteld dat de balans draagkracht-werklast de goede kant op ontwikkelt. Diverse collega's volgden een relevante bij- of nascholing. In 2025 is de totale formatie van technisch en ondersteunend personeel (ATP) nauwelijks vergroot, terwijl dat wel de doelstelling was. Dit behoeft verder aandacht in 2026.

BELEIDSDOEL 5 - *De ETF Leuven verhoogt haar inkomsten door uitbreiding van haar fondsenwervingscapaciteit en externe projectfinanciering (derde en vierde geldstroom).* In 2024 werd aanvankelijk gewerkt aan intensievere fondsenwerving door de inzet van een fondsenwerfer. Dit had echter niet het gewenste resultaat.

Als gevolg daarvan wordt aan een nieuwe fondsenwervingsstrategie gewerkt. Ondertussen werd in 2025 met het academisch personeel strategieontwikkeling gestart om inkomsten uit derde en vierde geldstroomonderzoek te verhogen.

2

BESTUUR EN KWALITEITSBEWAKING

2.1 Structuur

De Evangelische Theologische Faculteit, Leuven (ETF Leuven) is een instelling voor hoger onderwijs en is gevestigd aan de Sint-Jansbergsesteenweg 97 in Heverlee (Leuven). De faculteit is georganiseerd als een vereniging zonder winstoogmerk (vzw), wat betekent dat er twee bestuurlijke organen zijn.

Ten eerste is dat de algemene vergadering. Deze benoemt bestuurders, kan statuten aanpassen en keurt de begroting goed. De algemene vergadering komt één keer per jaar samen. In het verslagjaar was dat op 10 april.

Het tweede orgaan is het bestuursorgaan. Dit orgaan is onder meer bevoegd om de directie en het academisch personeel te benoemen en om het intern reglement en het onderwijs- en examenreglement te wijzigen. In het bestuursorgaan zijn ook de studenten vertegenwoordigd. Het bestuursorgaan vergadert minimaal drie keer per jaar. In het verslagjaar vergaderde het bestuursorgaan op 19 maart, 11 juni en 19 november.

De directie is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding en bestaat uit een rector, decaan en administratief directeur. In het verslagjaar bestond de directie uit de rector, die tevens administratief directeur is en de decaan (zie § 6.4). De directie is aanwezig bij de vergaderingen van de algemene vergadering en het bestuursorgaan met adviserende stem.

De faculteit heeft zes vakgroepen en drie belangrijke organen: de onderwijscommissie, de onderzoekscommissie

en de faculteitsraad. De onderwijscommissie bestaat uit de vakgroepvoorzitters, de coördinator onderwijs, de coördinator ETF Open University, de decaan en de rector. Deze commissie coördineert alle activiteiten die betrekking hebben op de ontwikkeling van het onderwijs. Analoog aan deze onderwijscommissie is er een onderzoekscommissie waarin de vakgroepvoorzitters, de coördinator onderzoek, de decaan en de rector zitting hebben. Zij coördineren alle activiteiten die betrekking hebben op de ontwikkeling van het onderzoek. Zowel de onderwijs- als onderzoekscommissie nodigen studenten uit voor agendapunten die hen direct aangaan.

De faculteitsraad bestaat uit al het residentieel academisch personeel dat minimaal een halftijdse opdracht aan de ETF Leuven heeft, een vertegenwoordiging van het administratief en technisch personeel en vertegenwoordigers vanuit de studenten (ten minste 10% van de faculteitsraad). Deze raad moet zijn instemming geven bij alle belangrijke besluiten die aan de ETF Leuven genomen worden.

Een uitgebreide omschrijving van de samenstelling en bevoegdheden van de verschillende organen is te vinden in het intern reglement van de ETF Leuven. Omdat de ETF Leuven de belangen van de studenten hoogacht, hanteert zij het medebestuurmodel. Dit betekent dat er studentenparticipatie is op het hoogste bestuursniveau, in het bestuursorgaan en de algemene vergadering. Daarnaast zijn de studenten ook vertegenwoordigd in diverse andere raden en commissies.

*Zowel de
onderwijs- als
onderzoekscommissie
nodigen studenten uit
voor agendapunten
die hen direct
aangaan.*

2.2 Samenstelling

Bestuursorgaan

Dr. Gottlieb Blokland, Koen Celis, dr. Filip De Cavel, dr. Jessie Dezutter (tot 1 december), dr. Kim Loyens, Chris Sebrechts (tot 11 april), Rinder Sekeris (voorzitter a.i.), Anne van Olst (tot 12 juni) en studentenvertegenwoordiger(s). De directie participeert met adviserende stem.

Algemene vergadering

Dr. Gottlieb Blokland, Koen Celis, dr. Filip De Cavel, dr. Jessie Dezutter (tot 1 december), Michael Künnemann, dr. Kim Loyens, Sarah Morton, Chris Sebrechts (tot 11 april), Rinder Sekeris (voorzitter a.i.), Anne van Olst en studentenvertegenwoordiger(s). De directie participeert met adviserende stem.

Regeringscommissaris

In 2014 heeft de Vlaamse Regering een regeringscommissaris aangewezen om toe te zien op de besteding van de overheidsmiddelen en het nakomen van de regelgeving van de overheidsopdrachten aan de ETF Leuven. De regeringscommissaris woont de vergaderingen van het bestuursorgaan en de algemene vergadering bij. Sinds 1 oktober 2024 is Erik Maes aangewezen als regeringscommissaris.

Directie

Prof. dr. Jos de Kock (rector en administratief directeur), prof. dr. Jelle Creemers (decaan).

Decanaat

Prof. dr. Jelle Creemers (decaan), Johan Jacobse (coördinator onderwijs), prof. dr. Jacobus (Kobus) Kok (coördinator PhD-programma), prof. dr. Steven C. van den Heuvel (coördinator onderzoek), dr. Jermo van Nes (beleidsmedewerker).

Onderwijs- en onderzoekscommissies

Prof. dr. Andreas Beck, prof. dr. Jelle Creemers (voorzitter), prof. dr. Jos de Kock, Johan Jacobse (coördinator

onderwijs; enkel in de onderwijscommissie), prof. dr. Jacobus (Kobus) Kok, prof. dr. Ronald Michener, prof. dr. Steven C. van den Heuvel (coördinator onderzoek; enkel in de onderzoekscommissie), dr. Jermo van Nes en Wouter Wakker (enkel in de onderwijscommissie).

Faculteitsraad

Prof. dr. Jack Barentsen, prof. dr. Andreas Beck, dr. David Courey, prof. dr. Jelle Creemers, prof. dr. Jos de Kock (voorzitter), Bianca Dujacquier, dr. Philip Fisk, Johan Jacobse, prof. dr. Jacobus (Kobus) Kok, dr. Tatiana Kopaleishvili, dr. Creighton Marlowe, prof. dr. Ronald Michener, dr. Jeremy Otten, Cees Tulp, prof. dr. Steven C. van den Heuvel, dr. Jermo van Nes, dr. Maria Verhoeff, prof. dr. Martin Webber, Elsie Wilms, Ben Wiskerke en twee studentenvertegenwoordigers.

2.3 Kwaliteitsbewaking

Met het oog op kwaliteitsbewaking hanteert de ETF Leuven een kwaliteitszorgsysteem dat mede is gebaseerd op het model van de European Foundation for Quality Management (EFQM). Een kwaliteitshandboek beschrijft de kwaliteitsbewaking voor de organisatie als geheel en het onderwijs in het bijzonder. In dit jaarverslag wordt ingegaan op de kwaliteitsbewaking in het verslagjaar met betrekking tot onderwijs (in § 3.4), onderzoek (in § 4.2) en personeel (in § 6.2).

3

ONDERWIJS

3.1 Inleiding

De ETF Leuven biedt academisch onderwijs aan op drie niveaus: bachelor, master en doctoraat. De programma's zijn erkend door de Vlaamse Gemeenschap, Codex Hoger Onderwijs (CHO), art. II.105, en geaccrediteerd door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO).

De ETF Leuven zoekt in haar opleidingen steeds de verbinding met de (beroeps)praktijk. Dit gebeurt onder meer doordat in de colleges op vakspecifieke kennis wordt gereflecteerd vanuit hedendaagse maatschappelijke vraagstukken die vanuit de docent, student en het werkveld worden aangeleverd.

De gebruikte leervormen en onderwijsmiddelen worden ingezet in functie van een hermeneutische interactie tussen student, docent en leeromgeving, geënt op de identiteit en kernwaarden van de ETF Leuven. Daarbij wordt er niet enkel naar gestreefd studenten breed over de disciplines van de theologie en religiewetenschappen te informeren, maar ook hen te doen groeien in engagement, kritisch constructief onderzoek en moreel leiderschap. Docenten maken gebruik van exemplarische en methodische benaderingen met aandacht voor inzicht en mogelijke toepassingen. Dat gebeurt in de diverse leeromgeving die de ETF Leuven is en die doorheen een graadueel leerproces als oefenplaats voor eenheid en dialoog in diversiteit wordt ingezet.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de globale beleidslijnen met betrekking tot het onderwijs (§ 3.2), het

opleidingsaanbod (§ 3.3), de kwaliteitszorg in het onderwijs (§ 3.4), de onderwijs- en examenregeling (§ 3.5), de studenten (§ 3.6) en de samenwerking met andere opleidingen en internationalisering (§ 3.7).

3.2 Globale beleidslijnen

3.2.1 Opdracht en algemene doelstelling

De Vlaamse Gemeenschap erkent de ETF Leuven om in het studiegebied Godgeleerdheid, Godsdienstwetenschappen en Kerkelijk Recht als ambtshalve geregistreerde instelling voor hoger onderwijs de graden van bachelor, master en doctor te verlenen (CHO, art. II.105). Conform haar bevoegdheid bood de ETF Leuven in het verslagjaar ook een educatieve master in de godsdienst (MSc) aan (CHO, art. II.400 §3).

De opleidingen zijn opgenomen in het Hogeronderwijsregister (www.hogeronderwijsregister.be).

Naast het verlenen van hoger onderwijs wordt wetenschappelijk onderzoek verricht en maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening verzorgd, zoals dit ook geldt voor de universiteiten. De ETF Leuven wil studenten theologisch bekwamen tot dienst in kerk en samenleving, onder meer predikanten of voorgangers, met name van kerken aangesloten bij de Federale Synode van Protestantse en Evangelische Kerken in België, en leraren protestants-evangelisch godsdienstonderwijs, met name voor scholen ingericht door de Vlaamse overheid.

De ETF Leuven verbindt het onderwijs rechtstreeks aan voortgaande ontwikkelingen in wetenschappelijk onderzoek.

3.2.2 Specifieke doelstellingen van de opleidingen

De specifieke doelstellingen van de verschillende opleidingen worden vermeld in het onderwijsreglement (§ 2.1, art. 12 bis, 13 bis, 13 quater, en 15 bis) in de studiegids. In 2023 vond de laatste onderwijsvisitatie van de BA- en MA-opleidingen plaats, waarbij de herziene opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR) werden getoetst aan de domeinspecifieke leerresultaten bachelor en master in de godgeleerdheid, die in 2012 op Vlaams niveau zijn vastgelegd. De herziene OLR's zijn van kracht sinds het academiejaar 2023-2024.

De educatieve master in de godsdienst (zie § 3.3.1) heeft haar eigen doelstellingen. Deze leiden, in lijn met de domeinspecifieke leerresultaten, tot de basiscompetenties voor de leerkracht, zoals vastgelegd op Vlaams niveau in 2018, toegepast op de leraar protestants-evangelisch godsdienstonderwijs in het hoger secundair onderwijs. De educatieve masteropleiding doorstond in het afgelopen jaar succesvol een onderwijsvisitatie, waardoor de ETF Leuven haar aanbod van deze opleiding nu kan continueren tot september 2031. De doelstellingen bleven daarbij inhoudelijk ongewijzigd.

3.2.3 Onderwijsvisie

Het onderwijsconcept verwoordt de visie van de ETF Leuven op onderwijs in functie van de ontwikkeling van een academisch werk- en denkniveau van de student. Het concept vertaalt zich door naar verschillende niveaus, van de organisatie van de gehele opleiding tot en met de vormgeving van individuele colleges. Het onderwijsconcept van de ETF Leuven is te raadplegen in de studiegids.

De ETF Leuven hecht veel belang aan leren in een context van diversiteit. Een internationaal team van vakexperts met aandacht voor interdisciplinaire input zorgt voor de begeleiding van de studenten. Didactische modellen die in kern- en hulpdisciplines worden aangereikt, dragen ertoe bij dat het kritisch denken op verschillende wijzen en niveaus wordt gestimuleerd en dat de student genuanceerd eigen standpunten leert bepalen.

De zes vakgroepen op het terrein van theologie en religiewetenschappen beogen niet in eerste instantie de diverse disciplines zo volledig mogelijk af te dekken ("kennis als doel"), maar veeleer een exemplarische en methodische benadering met de nodige aandacht voor inzicht en mogelijke toepassingen ("kennis als gereedschap").

Als academische opleiding verbindt de ETF Leuven het onderwijs rechtstreeks aan voortgaande ontwikkelingen in wetenschappelijk onderzoek. Er wordt hierbij zowel gebruik gemaakt van eigen ETF-onderzoek als van ander onderzoek dat relevant is voor religiestudie en voor de protestants-evangelische beweging in Vlaanderen, Nederland en daarbuiten.

Studenten worden gestimuleerd om in het onderzoek te participeren, waarbij ze in de latere jaren van de studie een zelfstandige onderzoekersrol kunnen krijgen in een team met de docent als coach.

3.2.4 Onderwijscommissie

De onderwijscommissie ontwikkelt de curricula van de opleidingsprogramma's, aanvaardt studenten, stelt de programma's van de individuele studenten vast, hierbij

inbegrepen het verlenen van vrijstellingen en van goedkeuringen om een vak of semester aan een andere instelling te volgen, en evalueert de onderwijsactiviteiten van het academisch personeel. In het verslagjaar werd er drie keer vergaderd. Werkzaamheden die individuele studenten betreffen werden zoals altijd uitbesteed aan de subcommissie bachelor en master ('administratieve commissie').

3.3 Aanbod opleidingen

3.3.1 Opleidingen en toelatingsvoorwaarden

Bacheloropleiding

Gedurende het academiejaar 2024-2025 bood de ETF Leuven, conform de accreditatie van de NVAO, de driejarige academisch gerichte bacheloropleiding aan met de volgende twee specialisaties: 'Bijbel en Theologie' en 'Religie, Kerk en Samenleving'.

Het bachelorprogramma, met onderwijs in het Nederlands, omvat 180 studiepunten en leidt tot een academische Bachelor of Arts in de theologie en de religiewetenschappen. Een uitgebreide omschrijving van het programma is te vinden in de studiegids.

De instromende studenten, evenals de door- en instromende cohorten van de masteropleidingen, voldoen aan de criteria van CHO, art. II.178-II.183. De toelatingseisen staan ook beschreven in het onderwijsreglement van de ETF Leuven, dat beschikbaar is in de studiegids en op de ETF Virtual Campus.

De bacheloropleiding wordt eveneens meer flexibel aangeboden via de 'ETF Open University' (zie § 3.3.3).

Masteropleiding

Gedurende het academiejaar 2024-2025 bood de ETF Leuven, conform de accreditatie van de NVAO, de tweejarige masteropleiding aan met de volgende drie majors, parallel aan de drie onderzoekslijnen van de ETF Leuven: 'Formative Sources', 'Church, History and Theology' en 'Religion, Church and Society'.

Het masterprogramma, met onderwijs in het Engels en met de mogelijkheid om de examens in het Nederlands af te leggen, omvat 120 studiepunten en leidt tot een Master of Arts in de theologie en de religiewetenschappen. Een uitgebreide omschrijving van het programma is te vinden in de studiegids.

Het masterprogramma wordt eveneens meer flexibel aangeboden via de 'ETF Open University' (zie § 3.3.3).

Educatieve Master

Sinds academiejaar 2021-2022 wordt een educatieve master in de godsdienst aangeboden aan de ETF Leuven. Deze educatieve master (MSc) voorziet in de behoefte om leraren op te leiden voor het protestants-evangelisch godsdienstonderwijs op hoger secundair niveau (2de en 3de graad). Meer informatie over het programma is te vinden in de studiegids. De educatieve masteropleiding doorstond in het voorjaar van 2025 succesvol een onderwijsvisitatie, waardoor de ETF Leuven deze opleiding nu kan aanbieden tot september 2031.

Doctoraatsopleiding

Het doctoraatsprogramma van de ETF Leuven duurt in de regel vier jaar bij voltijdse studie. Het doctoraatsprogramma bestaat uit twee fasen. In de examenfase worden een uitgebreid onderzoeksvoorstel en een publiceerbaar artikel geschreven. In de dissertatiefase wordt het proefschrift geschreven op basis van origineel onderzoek.

De toelatingseisen en andere relevante informatie staan beschreven in het onderwijsreglement (§ 2.1, art. 10 en 10bis) en het PhD Handbook. Beide zijn te vinden op de website (www.etf.edu).

3.3.2 Permanente vorming

De ETF Leuven biedt verschillende soorten permanente vorming aan. In het kader van levenslang leren kan iedere geïnteresseerde die aan de toelatingsvereisten voldoet, zich aanmelden om opleidingsonderdelen te volgen onder creditcontract.

De ETF Summer Colloquia zijn uitermate geschikt voor permanente educatie. Studenten en docenten van diverse achtergronden ontmoeten er elkaar voor een intensieve studieweek (zie § 3.3.3).

In overleg met de inrichtende instantie voor het protestants-evangelisch godsdienstonderwijs in Vlaanderen, comité PEGO, is een basispakket 'academische theologische vorming (PEGO)' uitgewerkt. Dit pakket bevat zeven bachelorvakken. (Aspirant)-leerkrachten PEGO, die geen erkend diploma in theologie en/of religiewetenschappen bezitten, kunnen op basis van dit pakket bij het comité

PEGO een 'certificaat PEGO' aanvragen, dat voor de ontvanger geldt als bewijs van een vakinhoudelijke vorming.

Jaarlijks worden verschillende professionele studiedagen georganiseerd. De meeste studiedagen aan de ETF Leuven staan open voor geïnteresseerden, die zich willen professionaliseren in de werk- en/of kerkpraktijk.

3.3.3 Onderwijsvernieuwing

Curriculumherzieningen

Na de positieve evaluatie van de voorgestelde curriculumherzieningen door het panel van de laatste opleidingsbeoordeling van de BA en MA programma's werden tijdens het verslagjaar de laatste voorgestelde

wijzigingen volledig doorgevoerd. Zo werd een aantal opleidingsonderdelen in de bachelor- en masteropleiding inhoudelijk hervormd en werden enkele nieuw ingerichte opleidingsonderdelen voor het eerst aangeboden.

ETF Open University

De ETF Open University biedt een flexibele variant van de residentiële BA en MA programma's aan. De ETF Open University richt zich op studenten die reeds een andere studie hoger onderwijs hebben afgerond en minimaal 25 jaar oud zijn. Bij het onderwijs wordt gebruik gemaakt van blended learning, waarbij elektronische hulpmiddelen op het gebied van online opleiden via de ETF Virtual Campus worden gecombineerd met traditionele onderwijsvormen.

De curricula zoals eerder omschreven gelden ook voor de ETF Open University variant. ETF OU studenten kunnen dus alle specialisaties volgen, die in de residentiële BA en MA programma's worden aangeboden.

Er worden jaarlijks vier ontmoetingsdagen georganiseerd voor zowel de bachelor- als de masteropleiding. Voor de studenten van beide opleidingen vond van 18 tot en met 23 augustus het ETF Summer Colloquium plaats, een intensieve studieweek met een divers aanbod aan keuzevakken, gedoceerd door interne en externe specialisten. Dit jaar werden er opnieuw drie vakken aangeboden. Michelle Knight (Trinity Evangelical Divinity School, Deerfield, VS) verzorgde een collegereeks getiteld "Stories that Victimize Women, Interpreting Challenging Old Testament Narratives". Roman Soloviy (Eastern European Institute of Theology, Lviv, Oekraïne) verzorgde het vak "Theology and Practice of Hospitality: Challenges of Wartime". Een derde vak werd verzorgd door Léon van Ommen (King's College, University of Aberdeen, VK), getiteld "Disability and Neurodiversity: Theology and the Practices of Faith Communities". In totaal waren er 48 deelnemers, waarvan twaalf externen.

Digitale leeromgeving

Naast traditionele onderwijsvormen wordt door staf en studenten gebruik gemaakt van een digitale leeromgeving, de ETF Virtual Campus. De functie van dit leerplatform is niet enkel ondersteunend als mogelijkheid om documenten te verspreiden, papers in te leveren en aankondigingen naar studenten te sturen. Docenten maken eveneens gebruik van leerpaden, video's, videoconferenties en fora, in het bijzonder voor de ETF Open University.

Bij veel opleidingsonderdelen in deze omgeving is de applicatie Turnitin geïntegreerd, zodat zowel docenten als studenten de mogelijkheid hebben om papers te controleren op plagiaat.

Taalonderwijs

Sinds geruime tijd wordt onder leiding van Jermo van Nes gebruik gemaakt van een eigen onderwijsmodel voor de talen Hebreeuws en Grieks. Alle lesgevers van de taalvakken zijn hierbij betrokken. In het verslagjaar zijn alle onderwijsmodules opnieuw licht herzien op basis van de feedback van gebruikers. Ook werd op 4 en 5 april van het verslagjaar aan de ETF Leuven een internationaal congres georganiseerd om de doorheen de jaren ontwikkelde methode door experts te laten evalueren. De ontwikkelde methode werd hierbij zeer positief ontvangen. Momenteel wordt er gewerkt aan de publicatie van de papers die tijdens het congres werden gepresenteerd.

Internationalisering

De ETF Leuven vindt het belangrijk om de leerprocessen in dialoog met anderen te laten plaatsvinden en niet alleen vanuit de eigen context. Daarom participeert de ETF Leuven ook in het "Brains on the Move"-programma (waaronder het Europese Erasmus+) van de Vlaamse overheid om internationale studentenmobiliteit te bevorderen. Ook docentenuitwisseling vindt plaats, met name via het Erasmus+ uitwisselingsprogramma (zie § 3.7). Op 20 en 21 juni vond in dit kader een samenwerkingsbijeenkomst plaats op de ETF Leuven met vertegenwoordigers van de Theologische Hochschule Elstal, Duitsland; het Kõrgem Usuteaduslik Seminar in Tallinn, Estland; het EMK Teoloogiline Seminar in Tallinn, Estland; het Evangelical Theological Seminary in Osijek, Kroatië; het Eastern European Institute of Theology in Lviv, Oekraïne; de Ewangelikalna Wyzsza Szkola Teologiczna Wroclaw, Polen; het Institutul Teologic Baptist din Bucuresti, Roemenië; de NLA Høgskolen in Bergen, Noorwegen; en het Fjellhaug Internasjonale Høgskole in Fjellhaug, Noorwegen.

Decaan Jelle Creemers reisde tijdens het verslagjaar twee keer naar Albanië om conferenties bij te wonen over innovaties in theologisch onderwijs, georganiseerd door de International Council for Evangelical Theological Education (ICETE, 2-8 maart, Tirana) en de European Council for Theological Education (ECTE, 12-14 november, Durres). Van 11-14 oktober bezocht hij tevens een aantal Noord-Amerikaanse theologische instellingen met het oog op het aantrekken van meer internationale master- en doctoraatsstudenten, waaronder North Park Theological Seminary (Chicago, Illinois); Wheaton

College (Chicago, Illinois); Western Seminary (Holland, Michigan); en Calvin University & Calvin Theological Seminary (Grand Rapids, Michigan).

Een specifieke werkgroep internationalisering houdt het overzicht over de verschillende mobiliteiten en geeft uitvoering aan acties die de directie in de jaarplannen heeft vastgesteld in het kader van internationale samenwerking.

3.4 Onderwijskwaliteitszorg

3.4.1 Interne kwaliteitszorg

Beleid en kwaliteitshandboek

De kwaliteitsbewaking van het onderwijs aan de ETF Leuven vindt plaats binnen geijkte kaders en steunt op de evaluatie van de resultaten van het onderwijsproces. Voor deze evaluatie bevraagt de ETF Leuven alle betrokken partijen. Uit deze evaluatie volgt eventueel bijsturing en hernieuwde planvorming.

Het draagvlak van de verschillende betrokkenen, zoals de studenten, het werkveld, de docenten, het administratief en technisch personeel en deskundigen op het gebied van onderwijs en theologie, is belangrijk. Zij zijn dan ook betrokken bij het kwaliteitssysteem. Dit systeem levert op adequate en efficiënte wijze informatie op voor vloeiende sturing en optimalisatie.

De procedures rond de interne kwaliteitszorg zijn beschreven in het kwaliteitshandboek van de ETF Leuven. Dit handboek is publiekelijk beschikbaar op de website van de ETF Leuven (www.etf.edu).

Inbreng studentenraad

De studentenraad heeft een belangrijke rol in de kwaliteitszorg binnen de ETF Leuven. Zo wordt de curriculumbewaking voor een groot deel door de studentenraad gedaan, in samenwerking met de onderwijsadministratie. In het verslagjaar heeft de studentenraad opnieuw de studielast van alle vakken gecontroleerd. De cursus-evaluaties zijn besproken tijdens een brugoverleg met

een afvaardiging van de directie en de administratie. Samen met de onderwijscommissie zijn de cursusevaluaties ook kritisch geëvalueerd en opgevolgd.

Vier keer per jaar vindt een brugoverleg plaats waarin de bevindingen van de studentenraad worden besproken met de directie en de onderwijsadministratie. De studentenraad is in de faculteitsraad gerepresenteerd en participeert actief in de onderwijs- en onderzoekscommissies en met stemrecht in het bestuursorgaan (zie § 2.1).

In het verslagjaar werd de studiebelasting geëvalueerd. Uit o.a. cursusevaluaties en brugoverleggen blijkt een grote tevredenheid bij studenten en zijn er geen structurele problemen aan het licht gekomen. Aandachtspunten op niveau van individuele opleidingsonderdelen zijn door het decanaat of de vakgroepvoorzitter opgepakt met de betreffende docent(en).

Onderwijskundige vorming voor academisch personeel

Tijdens het verslagjaar stonden drie trainingsmomenten op de planning voor het onderwijzend personeel. Op 11 februari vond een online trainingsnamiddag plaats onder leiding van Jeremy Otten met als titel "Best Practices in Thesis Supervision". Er was een korte presentatie door Kobus Kok, Koert van Bekkum en Maria Verhoeff, gevolgd door een rondetafelgesprek over de uitdagingen van scriptiebegeleiding. Op 6 mei vond een tweede online trainingsnamiddag plaats voor het onderwijzend personeel over AI in het onderwijs. Tijdens deze sessie deelde Andreas Beck zijn gebruikerservaringen, werden de conceptrichtlijnen voor studenten besproken en is er

nagedacht over de impact van AI op leerdoelen en opdrachten in aanloop naar het nieuwe academiejaar. De derde onderwijskundige trainingsnamiddag vond plaats op 18 november. Steven van den Heuvel deelde de opgedane inzichten uit zijn BKO-training (Basis Kwalificatie Onderwijs) die hij tijdens het verslagjaar deed in Nederland, waarbij hij zich richtte op het thema 'Feedback'.

Overleg werkveld Vlaanderen en Nederland

Elk academiejaar vindt er een werkveldoverleg plaats met alternerend partners in Nederland en in Vlaanderen. Dit jaar vond op 10 juni een werkveldoverleg plaats met Nederlandse partners. Tijdens dit vruchtbaar overleg werd onder meer gesproken over (1) de inrichting van de bachelor- en masterstages en de vraag of de praktijkplekken voldoende betrokken zijn op de academische theologische vorming; (2) de vraag of specifieke thema's

zoals polarisatie, waarheidsvinding, ecotheologie en de scheiding van kerk en staat voldoende aandacht krijgen binnen het curriculum; en (3) de juiste aansluiting wat betreft het opleidingsaanbod op een groeiende studenteninstroom die steeds minder kerkelijke bagage met zich meedraagt.

3.4.2 Externe kwaliteitszorg

Onderwijsvisitaties en accreditaties

De bachelor- en masteropleidingen van de ETF Leuven zijn geaccrediteerd door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). De laatste visitatie van de BA en MA programma's dateert van februari 2023. In het daaropvolgende accreditatierapport concludeerde het panel 'dat de opleidingen steunen op een heldere profilering vanuit hun protestants-evangelische identiteit, met een grote aandacht voor de bestudering van de theologie, aangevuld met een focus op religiewetenschappen. De opleidingen bieden kwalitatief, onderzoeksgebaseerd onderwijs en vervullen zo hun academische opdracht.'

Tijdens het verslagjaar werd de Educatieve Master in de godsdienst (Msc) gevisiteerd door de NVAO. Ter voorbereiding werd een uitgebreid zelfevaluatie rapport geschreven, dat op 14 mei op locatie door de commissie werd getoetst. De commissie was positief over het rapport en de ontvangst, de flexibiliteit en studentgerichtheid van het programma, de intensieve samenwerking met het werkveld en de positieve betrokkenheid van belanghebbenden, de inbedding in een sterke theologie-opleiding met een internationaal profiel, de structureel verankerde kwaliteitszorg en de duidelijke visie op de

plaats en ontwikkelingen van het levensbeschouwelijke onderwijs in Vlaanderen. Als werkpunten gaf de commissie mee dat de relatie tussen interlevensbeschouwelijke dialoog-projecten en de stage, het voorbereiden op het omgaan met grotere klasgroepen, en de aandacht voor 'hogere-orde-leren' versterkt kunnen worden. Na deze positieve visitatie werd de accreditatie voor de Educatieve Master in de godsdienst van de ETF Leuven formeel verlengd tot 30 september 2031.

3.5 Onderwijs- en examenregeling

3.5.1 Onderwijsregeling

Studiegelden

De studiegelden die de ETF Leuven vraagt, staan vermeld in de studiegids. Er wordt bij voltijds onderwijs een onderscheid gemaakt tussen residentiële en ETF Open University studenten en tussen studenten afkomstig uit België, Nederland en andere EER-landen.

Voor het academiejaar 2024-2025 werden de tarieven als volgt gehanteerd:

	BE student betaalt	NL student betaalt	EER student (incl. CH) betaalt	Niet-EER student betaalt
BA/MA residentieel	€ 1.116	€ 2.010	€ 2.850	€ 7.490
BA/MA ETF Open University	€ 288 + € 13,80/stp	€ 288 + € 28,70/stp	€ 288 + € 42,70/stp	€ 288 + € 120,00/stp
Doctoraat	€ 1.840	€ 1.840	€ 2.710	€ 6.030

De ETF Leuven ontvangt een beperkte subsidie voor haar onderwijs- en onderzoeksactiviteiten. Ze ontvangt geen investeringssubsidies voor huisvesting of bijdragen voor de studenteninfrastructuur. Om toch een sluitende begroting te krijgen, worden voor buitenlandse EER-studenten nog steeds iets hogere studiegelden dan gebruikelijk gehanteerd. De directie en het bestuur van de ETF Leuven vinden deze situatie ongewenst, maar zien vooralsnog geen andere mogelijkheid om de exploitatie sluitend te maken. Voor Belgische beurs- en bijna-beursstudenten geldt een wettelijk bepaald verlaagd tarief. Middels particuliere giften aan het George en Dora Winstonfonds wordt dit mogelijk gemaakt.

Toelatingsvoorwaarden

De toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in het onderwijsreglement, § 2.1, art. 7, 8, 9, 9bis, 10, 10bis en 11. In lijn met CHO, art. II.179, kunnen afwijkende toelatingsvoorwaarden gelden in specifieke situaties.

Studentenwerving

In het academiejaar 2024-2025 hebben er tien open dagen plaatsgevonden voor prospectieve studenten; vijf voor het residentiële programma en vijf voor de ETF Open University. Deze open dagen stonden vastgelegd in de academische kalender en werden bekend gemaakt via de website, sociale media en de nieuwsbrief. Tijdens deze open dagen werd onder meer een presentatie van de ETF Leuven gegeven, kregen prospectieve studenten een rondleiding op de campus, konden zij proefcolleges volgen en natuurlijk al hun vragen stellen. Prospectieve studenten hebben ook steeds de mogelijkheid om een dagje mee te lopen op de faculteit en daarbij ook een

nacht op de campus door te brengen. Er waren in totaal meer dan honderdtachtig bezoekers op de open dagen.

Studiegids en handboeken

In de studiegids is informatie beschikbaar over de werking van de ETF Leuven als instelling voor hoger academisch onderwijs en worden niet alleen alle opleidingen, maar ook alle opleidingsonderdelen gedetailleerd beschreven. De studiegids is beschikbaar in twee talen, het Nederlands en het Engels. Het Master's Thesis en PhD Handboek worden apart uitgegeven in het Engels. Zowel de studiegids als deze handboeken zijn beschikbaar op de website en de ETF Virtual Campus. Tijdens het verslagjaar werd er met het oog op kwaliteitsverbetering ook voor de educatieve masterthesis een thesishandboek geschreven, dat uitleg geeft bij de verwachtingen van een masterthesis voor dit specifieke programma.

Studiebegeleiding

De ETF Leuven hecht grote waarde aan een adequate studiebegeleiding. Meer informatie over studiebegeleiding is te vinden in § 7.3.

Stages

Een verplichte stage is onderdeel van het bachelorprogramma. Sinds academiejaar 2024-2025 is er nu ook de mogelijkheid om een stage van 15 studiepunten te doen in het masterprogramma. Naast deze stages als onderdeel van het studieprogramma biedt de ETF Leuven ook de mogelijkheid tot stage- of seminariejaren na de master aan. Studenten kunnen ook na hun bachelor of master een stage in het buitenland doen met steun van Erasmus+.

Studievoortgangsbewaking

Het onderwijssecretariaat draagt zorg voor de bewaking van de studievoortgang doorheen het academiejaar. Zij maakt daarbij gebruik van het administratiesysteem BaMaFlex. Dit systeem bevordert een eenduidige administratieve vastlegging. De voortgang en de meeste vragen van studenten kunnen efficiënt en via vaste protocollen worden gecontroleerd en afgehandeld. De examencommissie kan tot studievoortgangsmaatregelen besluiten voor studenten die niet de gewenste voortgang in hun programma maken.

Flexibele jaarprogramma's

In lijn met de CHO biedt de ETF Leuven aan studenten de mogelijkheid om een diplomacontract met deeltijds studietraject af te sluiten. Naast de voltijdse en deeltijdse modeltrajecten van een diplomacontract kunnen studenten in overeenstemming met het flexibiliseringsdecreet ook kiezen voor een credit- of examencontract. In het verslagjaar is door studenten van nagenoeg alle contractvormen en modeltrajecten gebruik gemaakt, met uitzondering van de examencontracten (zie § 3.6.1).

3.5.2 Examenregeling

Onderwijs- en examenreglement

Het onderwijs- en examenreglement is opgenomen in de studiegids en is te raadplegen op de website van de ETF Leuven. Zoals vrijwel ieder jaar werden er tijdens het verslagjaar na beraadslaging binnen het decanaat, in lijn met de Codex Hoger Onderwijs en met goedkeuring van de faculteitsraad en het bestuursorgaan, enkele wijzigingen doorgevoerd in het reglement.

3.6 Studenten

3.6.1 Input

Aantallen

Het totaal aantal studenten (266) aan het begin van het nieuwe academiejaar 2025-2026 (peildatum 15 oktober) is als volgt verdeeld:

	2025-2026	vgl. 2024-2025
Bachelor	126 (80 m / 46 v)	118 (66 m / 52 v)
Master	89 (63 m / 26 v)	97 (74 m / 23 v)
Lerarenopleiding	6 (5 m / 1 v)	3 (1 m / 2 v)
Doctoraat	45 (40 m / 5 v)	47 (41 m / 6 v)

Het totaal aantal studenten is in 2025-2026 niet gestegen in vergelijking met het vorige academiejaar. Er stroomde dit jaar geen student door van het bachelor naar het masterprogramma.

Op 31 december van het verslagjaar was ruim een op de vier studenten een vrouw (29%). In totaal participeren er studenten met 25 nationaliteiten uit vijf continenten in de verschillende programma's.

Contracten

De meeste studenten stonden tijdens het academiejaar 2024-2025 ingeschreven met een diplomacontract. Deze contractvorm past dan ook het beste bij het normtraject (de voltijdse bachelor- en masteropleiding). Een aantal studenten koos voor meer flexibele creditcontracten, die later kunnen worden omgezet in een diplomacontract.

Er waren in het academiejaar 2024-2025 geen studenten ingeschreven met een examencontract.

Fondsen voor Belgische studenten

Het George en Dora Winstonfonds is opgericht in 2008 om Belgische studenten een steuntje in de rug te geven. Het wordt met name gebruikt om Belgische beurstariet-studenten en bijna-beurstudenten van de wettelijke vermindering van studiegelden te voorzien. Daarnaast kunnen ook voor andere doelen Belgische studenten aanvragen tot steun bij het fonds indienen. In het verslagjaar hebben zes studenten van het fonds gebruik gemaakt.

3.6.2 Output

Diploma's

Op zaterdag 8 november vond de jaarlijkse diplomauit-reiking plaats van de bachelor- en masterdiploma's die zijn behaald in het academiejaar 2024-2025. Daarnaast werden er twee doctoraatsdiploma's uitgereikt tijdens de jaarlijkse doctoraatsweek in september (zie § 4.4.2). In totaal ontvingen 25 afgestudeerden een diploma tijdens het verslagjaar:

Bachelor of Arts in de theologie en de religiewetenschappen	13
Master of Arts in de theologie en de religiewetenschappen	9
Educatieve Master of Science in de godsdienst	1
Doctor in de theologie en de religiewetenschappen	2

Opvolging alumni en tewerkstelling

Oud-studenten van de ETF Leuven worden via e-mail en sociale media op de hoogte gehouden van conferenties en studiedagen die door de faculteit worden georganiseerd.

De ETF Leuven verstuurt een enquête onder de alumni die twee jaar of vijf jaar daarvoor zijn afgestudeerd en blijft zo onder meer op de hoogte van de perspectieven op werk die de studie biedt. Oud-studenten zijn onder andere werkzaam als predikant of voorganger van een kerkelijke gemeente, docent aan een instelling voor hoger onderwijs, godsdienstleerkracht (PEGO), jongerenwerker, hulpverlener, pastoraal medewerker of ontwikkelingswerker (NGO).

Op 24 september was decaan Jelle Creemers aanwezig tijdens een reünie in Veenendaal, georganiseerd door oud-studenten van het Bijbelinstituut België (studenten van vóór 1975), de voorloper van de ETF Leuven, waar hij de gelegenheid kreeg om iets te vertellen over de huidige ETF Leuven.

Alumni genieten van voordelen (zoals korting voor evenementen) en worden uitgenodigd om betrokken te blijven bij het werk van de ETF Leuven.

3.7 Samenwerking en internationalisering

Gedurende de verslagperiode was er vanuit de ETF Leuven interuniversitaire samenwerking met zowel Vlaamse als buitenlandse universiteiten en hogescholen.

(Internationale) samenwerking

De ETF Leuven heeft momenteel overeenkomsten met de volgende instellingen voor hoger onderwijs:

- Asian Center for Theological Studies and Mission (Zuid-Korea)
- Augustana-Hochschule (Duitsland)
- Christelijke Hogeschool Ede (Nederland)
- Durham University (Verenigd Koninkrijk)
- Eastern European Institute of Theology (Oekraïne)
- EMK Teoloogiline Seminar (Estland)
- Emory University, Candler School of Theology (Verenigde Staten)
- Enskilda Högskolan Stockholm (Zweden)
- Ewangelikalna Wyzsza Szkoła Teologiczna (Polen)
- Faculté Libre de Théologie Evangélique (Frankrijk)
- Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies (België)
- Fjellhaug Internasjonale Høgskole (Noorwegen)
- Freie Theologische Hochschule Giessen (Duitsland)
- Handong Global University (Zuid-Korea)
- Hogeschool Viaa (Nederland)
- Ilia State University (Georgië)
- Institut Protestant de Théologie – Faculté de Montpellier (Frankrijk)
- Institutul Teologic Baptist din Bucuresti (Roemenië)
- Korea Theological Seminary (Zuid-Korea)
- Kõrgem Usuteaduslik Seminar (Estland)
- Kosin University (Zuid-Korea)
- KU Leuven (België)
- LeTourneau University (Verenigde Staten)
- Luteran Akademija (Letland)
- McMaster Divinity College (Canada)
- MF Det Teologiske Menighetsfakultet (Noorwegen)
- NLA Høgskolen (Noorwegen)
- Noordwes-Universiteit (Zuid-Afrika)
- Protestantse Theologische Universiteit (Nederland)
- Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg (Duitsland)
- Staatsunabhängige Theologische Hochschule Basel (Zwitserland)
- Theologische Universiteit Utrecht (Nederland)
- Universitatea Aurel Vlaicu din Arad (Roemenië)
- Universitatea din Bucuresti (Roemenië)
- Université Catholique de Lyon (Frankrijk)
- Universiteit van Pretoria (Zuid-Afrika)
- University Colleges Leuven-Limburg (UCLL) (België)
- University of Georgia (Georgië)
- Univerzita Mateja Bela (Slowakije)
- Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego (Polen)
- VID vitenskapelige høgskole (Noorwegen)
- Visoko Evangeosko Teolosko Uciliste (Kroatië)
- Vrije Universiteit Amsterdam (Nederland)
- Vrije Universiteit Brussel (België)
- Yale University (Verenigde Staten)

Samenwerking KU Leuven

De bestaande contacten met de KU Leuven werden gecontinueerd, ook op bestuurlijk niveau. Regelmatig is er contact tussen hoogleraren en nodigen collega's elkaar uit voor gastcolleges. In het verslagjaar volgden alle eerstejaarsstudenten opnieuw ten minste één vak aan de KU Leuven, namelijk "Ontwikkelingspsychologie met bijzondere aandacht voor religie, spiritualiteit en zingeving". Studenten uit de overige bachelorjaren en masterstudenten hebben eveneens gebruik gemaakt van de mogelijkheden om keuzevakken te volgen aan de KU Leuven.

Samenwerking Theologische Universiteit Utrecht (TUU)

De samenwerking met de TUU bestaat al geruime tijd, onder andere op het gebied van gezamenlijke doctoraten en van docentenuitwisseling. In het verslagjaar vond er zowel in maart als in november bestuurlijk overleg plaats tussen de directie van de ETF Leuven en het College van Bestuur van de TUU. Ook binnen het gezamenlijk opgerichte Center of Excellence for Reformed and Evangelical Theology (CERET) vonden activiteiten plaats (zie § 4.7.2).

Samenwerking Vrije Universiteit Amsterdam (VU)

De samenwerking tussen de ETF Leuven en de VU Amsterdam richt zich enerzijds op het faciliteren van gezamenlijke doctoraatsprojecten. Anderzijds is er samenwerking op het gebied van onderzoeksprojecten, in het bijzonder in het kader van het Jonathan Edwards Center Benelux (zie § 4.7.4).

Samenwerking Protestantse Theologische Universiteit (PThU)

Er is goede samenwerking met de PThU, de predikantsopleiding van de Protestantse Kerk in Nederland, op het gebied van onderwijs, onderzoek en doorstroming van studenten. Aan de ETF Leuven afgestudeerde bachelors kunnen rechtstreeks beginnen aan de master Theologie – predikantschap van de PThU en studenten met een masterdiploma van de ETF Leuven kunnen flexibel hierin instromen volgens een vastgelegde samenwerkingsovereenkomst. In dit kader organiseert de ETF Leuven ook regelmatig een vak in samenwerking met de PThU tijdens het ETF Summer Colloquium (zie § 3.3.3).

Mobiliteitsprogramma's

De ETF Leuven participeert in het Erasmus+ programma, zowel voor onderwijsactiviteiten als voor stages. Studenten en staf worden aangemoedigd om van dergelijke uitwisselingsprogramma's gebruik te maken. Dit geldt inmiddels voor alle reguliere studenten, BA, MA/MSc en PhD. In het academiejaar 2024-2025 hebben zes studenten gebruik gemaakt van deze uitwisselingsmogelijkheid, twee mobiliteiten voor een bachelor stage, één voor een stage-na-bachelor, twee voor een studiemobiliteit en een korte internationale mobiliteit (buiten de EU) van een doctoraatsstudent. Er was ook een inkomende Erasmus+ student uit Estland. Op het gebied van stafmobiliteit zijn er drie uitgaande mobiliteiten gerealiseerd naar Noorwegen en Roemenië. Vijf stafleden hebben middels Erasmus+ de ETF Leuven bezocht voor kennismakingsgesprekken. De KA107-uitwisselingsprojecten met Georgië en Oekraïne realiseerden tijdens het verslagjaar zes mobiliteiten: drie masterstudenten uit Georgië en drie doctoraatsstudenten uit Oekraïne hebben tijdelijk de ETF gemeenschap vervoegd.

Andere uitwisselingen en contacten

In het verslagjaar hebben medewerkers deelgenomen aan diverse studiedagen en colloquia die interuniversitaire samenwerking of uitwisseling als thema hadden. Ook werden diverse gesprekken gevoerd ter bevordering van nieuwe vormen van (inter)nationale samenwerking. Zo werden er onder meer gesprekken gehouden met vertegenwoordigers van het International Baptist Theological Study Centre in Amsterdam, Nederland; Lutera Akademiya in Riga, Letland; Universiteit van Pretoria, Zuid-Afrika; Colorado Christian University in Lakewood, Colorado,

Verenigde Staten; en McMaster Divinity College in Hamilton, Ontario, Canada. Verder gaven verschillende collega's gastcolleges in binnen- en buitenland. Zo verzorgde Steven van den Heuvel bijvoorbeeld een (online) gastcollege voor het vak "Theoretical, Empirical, and Applied Aspects of Hope" aan studenten van de Hebrew University in Jeruzalem, Israël (7 januari); gaf Martin Webber (online) gastcolleges aan studenten van de L'Université de l'Alliance Chrétienne d'Abidjan, Ivoorkust (24-30 mei) en gaf Creighton Marlowe verspreid over het verslagjaar verschillende (online) gastcolleges aan studenten van het South Asia Institute of Advanced Christian Studies (SAIACS) in Bangalore, India, het COTR Theological Seminary in Visakhapatnam, India en het Shiloh International Theological Seminary in Hawassa, Ethiopië.

Studenten uit ontwikkelende economieën

In het academiejaar 2024-2025 studeerden 21 studenten afkomstig uit zestien verschillende landen met ontwikkelende economieën (IMF) aan de ETF Leuven. Een aantal studenten kreeg hiervoor een beurs van of middels de ETF Leuven terwijl anderen zelf in hun onderhoud voorzagen.

De ETF Leuven heeft voor het uitreiken van studiebeurzen aan talentvolle studenten onder andere het Johannes Husfonds (voor studenten uit Oost- en Centraal-Europa) en het Augustinusfonds (voor studenten uit de regio Midden-Oosten en Afrika) opgericht en ontvangt hiervoor fondsen van zowel organisaties als individuele gevers uit binnen- en buitenland. Per einde boekjaar beschikt de ETF Leuven helaas niet meer over fondsen om

aan te wenden voor nieuwe studiebeurzen. Bestaande beurzen zullen wel worden gecontinueerd om huidige studenten de mogelijkheid te bieden om hun studies af te maken. De studiebeurscommissie kent de beurzen toe en volgt de beursstudenten op. In 2024-2025 hebben negen studenten een studiebeurs ontvangen vanuit deze fondsen, drie voor het volgen van de masteropleiding en zes voor het werken aan een doctoraat. De ETF Leuven heeft ruime ervaring in het opleiden van studenten uit Oost- en Centraal-Europa en uit Afrika. De studenten keren na afloop van hun studie meestal terug naar hun land van herkomst om daar een carrière als theoloog te beginnen of voort te zetten. Enkele zijn hier gebleven, met name voor instroom in het doctoraatsprogramma.

Financiële bijdragen aan studiefondsen worden volledig aan de beurzen besteed. Donateurs en relaties van een fonds worden via de ETF-nieuwsbrief geïnformeerd.

Inmiddels zijn twee studenten gestart met het ETF Open University programma middels een beurs van het Paksy-Houtman Fonds, dat gelieerd is aan de Protestantse Kerk in Nederland. Verder heeft de ETF Leuven strategische samenwerkingen met onder andere de Langham Partnership, ScholarLeaders en Mesa Global. Zij zien de ETF Leuven als een belangrijke partner voor leiderschapsonwikkeling en bevelen de programma's van de ETF Leuven aan bij hun partnerinstellingen.

ONDERZOEK

4.1 Inleiding

Met haar onderzoek levert de ETF Leuven een bijdrage aan de ontwikkeling van de theologie en religiewetenschap. Het onderzoek gebeurt in voortdurende wisselwerking met onderwijs en dienstverlening: het onderzoek geeft hiervoor de nodige expertise en wordt hierdoor ook gestimuleerd. Dit hoofdstuk typeert achtereenvolgens de globale beleidslijnen (§ 4.2), de onderzoeksprogramma's met inbegrip van de vijf onderzoeksinstituten van de ETF Leuven (§ 4.3), het doctoraatsprogramma (§ 4.4), de onderzoeksoutput in het verslagjaar (§ 4.5), extern gefinancierd onderzoek (§ 4.6) en samenwerking en internationalisering (§ 4.7).

4.2 Globale beleidslijnen

4.2.1 Onderzoeksopdracht academisch personeel

Op regelmatige basis stelt de directie in overleg met de betreffende vakgroepvoorzitter een ontwikkelingsplan vast voor elke vakgroep. Hieruit vloeien de individuele jaaropdrachten voort. Het academisch personeel heeft een onderzoeksopdracht, in de meeste gevallen omvat dit dertig à veertig procent van de totale werktijd. De onderzoekstijd wordt in grote mate aan onderzoeksprestaties gekoppeld, met name de onderzoeksoutput, te meten in kwaliteit en kwantiteit.

Het academisch personeel wordt gestimuleerd om op internationaal niveau samen te werken met onderzoekers

van andere instellingen voor hoger academisch onderwijs. Voor de financiering hiervan wordt onder andere gebruik gemaakt van de mogelijkheden die NOSTER en het FWO-Vlaanderen bieden. Ook vanuit de ETF Leuven kan een onderzoeker een gehele of gedeeltelijke tegemoetkoming in de kosten van bezoek van wetenschappelijke conferenties ontvangen als eigen onderzoek wordt gepresenteerd dat later ook wordt gepubliceerd.

4.2.2 Kwaliteitsbeleid onderzoek

De jaarlijkse evaluatiegesprekken met het academisch personeel worden gevoerd aan de hand van de individuele jaaropdrachten en vormen een onderdeel van het integraal kwaliteitsbeleid. Bij die gelegenheid bespreekt de vakgroepvoorzitter (soms samen met de decaan) met de personeelsleden in zijn of haar vakgroep de prestaties op het gebied van onderzoek, onderwijs, en academische dienstverlening. Deze gesprekken hebben ook het doel om het academisch personeel te ondersteunen in hun verdere academische ontwikkeling. Tijdens het verslagjaar werd het beleid aangaande een jaarlijkse toelage voor residentieel academisch personeel om relevante literatuur en/of abonnementen aan te schaffen herzien en versterkt. Alle leden van het academisch personeel worden tevens aangemoedigd relevante boektitels door te geven voor aanschaf in de bibliotheek.

Wat betreft het onderzoek worden tijdens de evaluatiegesprekken de onderzoeksoutput van de afgelopen vijf jaar (met bijzondere aandacht voor het afgelopen academiejaar) en de jaaropdracht besproken.

De vakgroepen ontmoeten elkaar regelmatig om onderzoek te presenteren, ideeën uit te wisselen en te zoeken naar (inter)facultaire samenwerking.

Directie en bestuur hebben in overleg met de onderzoekers heldere eisen rondom onderzoeksoutput geformuleerd. Het bestuursorgaan kan consequenties verbinden aan het niet realiseren van vooropgestelde criteria voor het zelfstandig academisch personeel (ZAP).

De decaan en de medewerkers van het decanaat stimuleren en faciliteren het doen van kwaliteitsvol onderzoek aan de faculteit en het aantrekken van externe onderzoeksfondsen. Jaarlijks wordt een informatiebijeenkomst georganiseerd voor masterstudenten, die overwegen om een aanvraag voor een predoctoraal mandaat bij het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) in Vlaanderen in te dienen. Aanvragers volgen daarvoor een door de onderzoekscommissie vastgesteld protocol.

4.2.3 Onderzoekscommissie

Naast evaluatiegesprekken en andere contactmomenten met decaan en vakgroepvoorzitter is de onderzoekscommissie van groot belang voor de interne kwaliteitsbewaking van het onderzoek. De onderzoekscommissie stimuleert en coördineert het onderzoek in de faculteit en evalueert de onderzoeksactiviteiten van het academisch personeel. Tijdens het verslagjaar werden vijf vergaderingen gehouden. Verder coördineert de onderzoekscommissie het onderzoek rondom de masterproeven. De coördinatie van de doctoraatsprojecten is gedelegeerd aan een subcommissie, de doctoraatscommissie (zie § 4.4.4).

4.3 Onderzoeksprogramma's

4.3.1 Onderzoekslijnen

Sinds de positieve beoordeling van de externe onderzoeksevaluatie in 2020 werkt de ETF Leuven vanuit drie onderzoekslijnen: (1) Formative Sources, (2) Church, History and Theology, en (3) Religion, Church and Secular Society. De eerste onderzoekslijn bestudeert Oude en Nieuwe Testament, literatuur van de Tweede Tempelperiode en vroegchristelijke bronnen, en dan met name de manier waarop deze in hun context uiting gaven aan sociale en religieuze identiteitsvorming van gemeenschappen en hoe de bestudering daarvan kan bijdragen aan discussies over gerelateerde thema's en kwesties in de hedendaagse samenleving. De tweede onderzoekslijn onderzoekt de geschiedenis, de leerstellingen en de ethische leer van het christendom met bijzondere aandacht

voor de vorming van de protestants-evangelische traditie in oecumenisch perspectief. Met name de relatie tussen geloof en rede en thema's rond theologische antropologie in het premoderne, moderne en postmoderne tijdperk staan hierin centraal. Hiermee zoekt de ETF Leuven bewust aansluiting bij de Vlaamse en Nederlandse wetenschapsagenda's. De derde onderzoekslijn richt zich in het bijzonder op de rol en invloed van religieuze bronnen, bewegingen en instellingen in een post-christelijke en pluralistische samenleving. Deze religieuze actoren worden bestudeerd in contexten waarin zij een meerderheids- of een minderheidspositie vertegenwoordigen.

4.3.2 Onderzoek binnen vakgroepen

De drie onderzoekslijnen van de ETF Leuven worden primair bestudeerd vanuit de zes vakgroepen: (1) Oude Testament, (2) Nieuwe Testament, (3) Historische Theologie, (4) Systematische Theologie, (5) Praktische Theologie, en (6) Religiewetenschappen en Missiologie. Binnen deze vakgroepen kunnen sinds 2023 ook speciale (extern gefinancierde) leerstoelen worden ingericht.

Leden van de verschillende vakgroepen worden aangemoedigd om elkaar regelmatig te ontmoeten om onderzoek te presenteren, ideeën uit te wisselen en te zoeken naar (inter)facultaire samenwerking. Op 13 oktober en 17 november vonden informele onderzoekslunches plaats. Onder leiding van Steven van den Heuvel werden tijdens deze bijeenkomsten ervaringen gedeeld over het identificeren van particuliere stichtingen met het oog op onderzoeksfinanciering. Aansluitend werd de discussie opengesteld voor een bredere uitwisseling van kennis

en ideeën, met als doel het gezamenlijk versterken van de onderzoekspraktijk binnen de ETF Leuven. Tevens werden er tijdens het verslagjaar onder leiding van Kwame Oppong-Konadu een aantal sessies georganiseerd waarin (gast)onderzoekers hun onderzoek konden delen met ETF-onderzoekers, zowel staf als gevorderde studenten. Presentaties werden gegeven door Arjan van den Os (gastonderzoeker vanuit de Theologische Universiteit Apeldoorn), Jelle Creemers (ETF Leuven), Dmytro Fedorchak (gastonderzoeker vanuit het Eastern European Institute of Theology) en Alyona Tkach (gastonderzoeker vanuit het Eastern European Institute of Theology). Vanuit de zes vakgroepen worden er jaarlijks wetenschappelijke, professionele en populaire artikelen geschreven, die gepubliceerd worden in (peer-reviewed) tijdschriften en boeken. Hieronder wordt per vakgroep een beperkt aantal significante resultaten van het verslagjaar vermeld, zoals de publicatie van (geredigeerde) monografieën en noemenswaardige activiteiten.

Oude Testament

Mart-Jan Paul publiceerde een commentaar op Mattheus met speciale aandacht voor Joodse en archeologische achtergronden bij uitgeverij Labarum Academic. Op 4 juni gaf hij zijn emeritaatslezing "De Thora van het Nieuwe Verbond (Jer. 31:33) en de verhouding tussen Oude en Nieuwe Testament." Ter gelegenheid hiervan werd hem het boek *Bevrijding en verwachting. Over de verhouding tussen beide testamenten* (Apeldoorn: Labarum Academic) onder redactie van Koert van Bekkum, Henk van den Belt en Hans van den Herik aangeboden. Wouter Wakker was vanuit de vakgroep medeverantwoordelijk voor de organisatie van de conferentie "Valency Grammar and

Biblical Languages: History, Exegesis and Pedagogy," die op 4 en 5 april gehouden werd aan de ETF Leuven. Hij publiceerde daarnaast een herziene versie van zijn cursusboek *Seminarie Hebreeuws* (Leuven: Acco). Ook publiceerden leden van de vakgroep diverse wetenschappelijke artikelen in tijdschriften en bundels.

Nieuwe Testament

In de vakgroep Nieuwe Testament publiceerde Drake Williams zijn boek *Imitate Me as I Imitate Christ: Applying a Collective Memory of Jesus to the Interpretation of 1 Corinthians 4:16 and 11:1 in de Biblical Interpretation Series* (Leiden: Brill), en schreef hij samen met collega Octavian Baban (Universiteit van Boekarest) een Roemeens commentaar op de Efezebrief: *Comentariu Exegetic Efeseni* (Oradea: Editura Cartea Creștină). Jermo van Nes organiseerde vanuit de vakgroep de genoemde conferentie "Valency Grammar and Biblical Languages." Daarnaast publiceerde hij samen met Mark Paridaens en Elbert Kroon een herziene versie van hun cursusboek *Seminarie Grieks* (Leuven: Acco). Verder werd er een proefschrift verdedigd en verschenen er diverse wetenschappelijke artikelen in tijdschriften en bundels.

Onderzoeksactiviteiten van de vakgroep Nieuwe Testament vonden ook plaats binnen het RCEC (zie § 4.3.3).

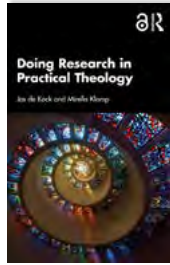
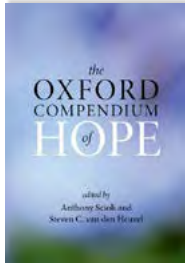
Historische Theologie

Tijdens het verslagjaar verscheen de monografie van Aaldert Prins, *From Hope to Hardship: The Missionary Dreams and Disappointments of the Belgian Gospel Mission 1918-1962* in de KADOC-Studies on Religion, Culture and Society (Leuven: Leuven University Press).

Deze monografie was een herziene versie van een proefschrift dat eerder aan de ETF Leuven werd verdedigd. Daarnaast verschenen er diverse wetenschappelijke artikelen in tijdschriften en bundels.

Onderzoeksactiviteiten van de vakgroep Historische Theologie vonden ook plaats binnen de onderzoeksinstellingen RCEC, IPRS (zie § 4.3.3), Evadoc (zie § 4.7.3) en JECB (zie § 4.7.4).

Systematische Theologie

Vakgroepvoorzitter Ron Michener was als co-redacteur betrokken bij de uitgave van een themanummer voor het tijdschrift *Religions* getiteld "Evangelical Theology Today: Exploring Theological Perspectives." Steven van den Heuvel redigeerde samen met Anthony Sciolì het meer dan 1000 pagina's tellende standaardwerk *The Oxford Compendium of Hope* (Oxford: Oxford University Press). Daarin publiceerde hij meerdere artikelen, net zoals

andere ETF-collega's een bijdrage aan de bundel leverden. Verder schreef Raymond Hausoul voor een breder publiek het boek *Zo leefde Jezus* (Utrecht: KokBoeken-centrum). Daarnaast verschenen er diverse wetenschappelijke artikelen in tijdschriften en bundels.

De vakgroepen Systematische Theologie en Praktische Theologie werken samen in het onderzoeksinstituut ILSE. De onderzoeksactiviteiten binnen ILSE zijn opgenomen in de verslaggeving van de onderzoeksinstituten (zie § 4.3.3).

Praktische Theologie

Vakgroepvoorzitter Jos de Kock schreef samen met Mirella Klomp het boek *Doing Research in Practical Theology* (Londen: Routledge). Jack Barentsen was als redacteur betrokken bij de uitgave van een speciaal themanummer van het tijdschrift *Handelingen*, getiteld "Leiddinggeven in complexe kerkelijke landschappen". Daarnaast redigeerde hij samen met Hans Riphagen het boek *Licht onder de rivieren. Evangelische gemeentes-tichting in Zuid-Nederland* (Delft: Eburon). Ook gaf hij op 23 mei een emeritaatslezing met als titel "'Wie zijn wij, hier en nu?'" Kwetsbaar leidinggeven vanuit de kerk in de marge." Daarnaast verschenen er diverse wetenschappelijke artikelen in tijdschriften en bundels.

De vakgroepen Systematische Theologie en Praktische Theologie zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor ILSE. Daarnaast is de vakgroep Praktische Theologie verantwoordelijk voor ISREYM. De onderzoeksactiviteiten binnen ILSE en ISREYM zijn opgenomen in de verslaggeving van de onderzoeksinstituten (zie § 4.3.3).

Religiewetenschappen en Missiologie

Vakgroepvoorzitter Jelle Creemers organiseerde samen met Tatiana Kopaleishvili op 8 en 9 mei de conferentie "FORB and Vulnerability", die werd gehouden aan de ETF Leuven. Van de hand van Bosco Bangura verscheen het boek *African Pentecostalism in Catholic Belgium: Interculturality, Plurality and Dialogue in Flanders* (New York: Bloomsbury). Op 22 september verzorgde hij tevens het openingscollege "For Such a Time as This! Public Missiology in Anxious Times." Verder redigeerde Christof Sauer samen met Robert Lilleaasen (FIUC) het boek *Religious Persecution: Theological and Missiological Perspectives* (Bonn: VKW). Ook werd er in het verslagjaar een proefschrift verdedigd en verschenen er diverse wetenschappelijke artikelen in tijdschriften en bundels.

De onderzoeksactiviteiten binnen ISFORB zijn opgenomen in de verslaggeving van de onderzoeksinstituten (zie § 4.3.3).

4.3.3 Instituten en onderzoekscentra

De drie bovengenoemde onderzoeklijnen van de ETF Leuven (zie § 4.3.1) worden secundair bestudeerd in vakgroepoverstijgende onderzoeksinstituten. Ze zijn vooral bedoeld voor interdisciplinair onderzoek. Momenteel zijn er aan de ETF Leuven vijf onderzoeksinstituten, te weten het Research Center for Early Christianity (RCEC), Institute of Post-Reformation Studies (IPRS), Institute of Leadership and Social Ethics (ILSE), Institute for the Study of Religious Education and Youth Ministry (ISREYM) en Institute for the Study of Freedom of Religion or Belief (ISFORB). Daarnaast heeft de ETF Leuven een

institutionele verankering in verschillende (inter)nationale onderzoeksgroepen en -instituten, zoals het Jonathan Edwards Center Benelux (JECB), de Research Group John Duns Scotus (RJDS), Oude Gereformeerde Theologie (OGTh), en het archief- en documentatiecentrum Evadoc (zie § 4.7).

Research Center for Early Christianity (RCEC)

Het RCEC richt zich in haar onderzoek met name op de ontwikkeling van vroegchristelijke identiteit in haar verschillende dimensies (zoals geloofsbelijdenissen, spiritualiteit, liturgie, kerkorde). Het instituut is een samenwerking van onderzoekers uit de vakgroepen Nieuwe Testament en Historische Theologie onder leiding van Jacobus Kok en Maria Verhoeff.

Onderzoekers verbonden aan het RCEC schreven in het verslagjaar diverse publicaties. Ook werden verschillende ontmoetingen gehouden in het kader van het project “Early Christianity Get Together” onder leiding van initiatiefnemers Maria Verhoeff en Jasper Knecht.

Aan het RCEC zijn negen onderzoekers verbonden.

Institute of Post-Reformation Studies (IPRS)

Het IPRS onderzoekt onder leiding van Andreas Beck de rijkdom van de verschillende reformaties. Daarbij wordt in het bijzonder aandacht besteed aan (de wortels van) de evangelische beweging, het puritanisme en de vroegmoderne gereformeerde theologie. Ook de relatie van deze stromingen met het rooms-katholicisme is voorwerp van onderzoek, waarbij gemeenschappelijke wortels in de middeleeuwen worden bestudeerd.

Vier onderzoekers van het IPRS zijn tevens verbonden aan het internationale werkgezelschap Oude Gereformeerde Theologie (OGTh), dat meerdere keren (online) vergaderde met het oog op uitgave en vertaling van een reeks Leidse disputaties tussen 1605 en 1616 over de providentieleer.

Binnen IPRS zijn momenteel negentien onderzoekers werkzaam, onder wie twaalf promovendi.

Institute of Leadership and Social Ethics (ILSE)

ILSE wordt geleid door Steven van den Heuvel en beoogt ontwikkeling en doordenking van een christelijk perspectief op leiderschap met het oog op een rechtvaardige en duurzame samenleving.

Naast onderzoek en onderwijs richt het ILSE zich nadrukkelijk ook op dienstverlening naar de maatschappij. De bestuurscommissie heeft in het verslagjaar drie keer vergaderd.

ILSE medewerkers werkten tijdens het verslagjaar aan diverse publicaties, al dan niet in samenwerking met andere partners. Op 19 en 20 juni organiseerde ILSE in samenwerking met de Erasmus Economics and Theology Institute en met de Economic Humanist Group aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam een tweedaagse conferentie getiteld “Human Nature and Community.” Deze werd mede gefinancierd door de Susanna Wesley Foundation. Verder werden er verschillende evenementen georganiseerd in het kader van de extern gefinancierde onderzoeksprojecten Homo Florens in het Hoger Economisch Onderwijs, Contesting Hopes en Responsibility Ethics (zie § 4.6.2).

In totaal zijn er vijftien onderzoekers, onder wie negen promovendi, verbonden aan ILSE.

Institute for the Study of Religious Education and Youth Ministry (ISREYM)

ISREYM is een initiatief vanuit de vakgroep Praktische Theologie en heeft een tweeledig doel. Enerzijds wil zij academisch onderzoek uitbouwen en vertalen naar praktijken van godsdienstige vorming en christelijk geïnspireerd kinder- en jongerenwerk; anderzijds wil zij community learning van professionals, professionele organisaties en wetenschappers bewerkstelligen op de thema's godsdienstige vorming en kinder- en jongerenwerk. Tijdens het verslagjaar werkte Jos de Kock binnen de onderzoeksprojecten "Digital Faith Formation" en "Spiritual Formation of Young People in Contexts of Youth Care", die extern werden gefinancierd door respectievelijk Stichting Porticus en de Templeton Religion Trust. Het eerste project werd tijdens het verslagjaar afgesloten; het tweede project is in samenwerking met het Amerikaanse Fuller Theological Seminary. Ook verschenen er tijdens het verslagjaar diverse publicaties.

Momenteel is er één senioronderzoeker aan ISREYM verbonden.

Institute for the Study of Freedom of Religion or Belief (ISFORB)

ISFORB richt zich op de wisselwerking tussen maatschappelijke ontwikkelingen, mensenrechtendiscoursen en religie/geloof op lokaal en mondiaal niveau, met speciale

aandacht voor geloofsvervolging. Als multidisciplinaire onderzoeksgroep zet het ISFORB vanuit verschillende oogpunten thematisch in op godsdienstvrijheid en het bredere veld van religie-staat relaties.

Binnen ISFORB lopen verschillende onderzoeksprojecten. Een aantal daarvan wordt extern gefinancierd, waaronder door de Langham Partnership. In het kader van ISFORB vond op 8 en 9 mei een internationale conferentie plaats met als thema "FORB and Vulnerability". Maandelijks vond een online meeting plaats van de ISFORB Study Group, die regelmatig wordt opengesteld voor externe geïnteresseerden. Verder werden er regelmatig papers gepresenteerd tijdens internationale congressen en werden er diverse artikelen gepubliceerd.

ISFORB wordt geleid door Jelle Creemers en Tatiana Kopaleishvili.

In het verslagjaar waren er negen onderzoekers, onder wie drie promovendi, verbonden aan ISFORB.

4.4 Doctoraatsprogramma

4.4.1 Inleiding

De ETF Leuven heeft sinds ruim vier decennia een doctoraatsprogramma. Eind 2025 waren er 48 doctoraatsstudenten. Het doctoraatsprogramma vormt voor de ETF Leuven een belangrijke stimulans voor het onderzoek. Ieder jaar komt er een relatief groot aantal aanmeldingen binnen, waarvan slechts een deel kan worden gehonoreerd.

4.4.2 Jaarlijks colloquium en promoties

De 40e doctoraatsweek vond plaats van 1 tot en met 5 september met als thema “Empowered Through Humility”. Op 2 september verdedigde Daniel Knoll zijn dissertatie “Hard Hearts and Blind Eyes. The Concept of Corporate and Individual Obduracy in Canonical Perspective” onder begeleiding van promotor Armin Baum en co-promotor Carsten Ziegert (FTH Giessen). Op 4 september promoveerde Joel Hartmann op het proefschrift “Ecclesial Identity Formation among Christian Converts from Islam in Muslim-majority Regions: A Missiological Study on the Discourses of the Leadership of ‘Communio Messianica’.” Zijn promotor was Christof Sauer en co-promotor Jack Barentsen.

4.4.3 Evolutie aantal doctoraatsstudenten

In het verslagjaar zijn elf kandidaten gestart met het doctoraatsprogramma. Er was één vroegtijdige stopzetting. Er worden diverse initiatieven genomen om nieuwe studenten aan te trekken en te selecteren. Potentiële promovendi die nog niet voldoen aan de toelatingsvoorwaarden (tweejarige geaccrediteerde master of equivalent), kunnen een predoctoraal programma volgen, dat typisch een deel van het masterprogramma omvat. Tijdens het verslagjaar volgden vier studenten dit traject.

Van de aanmeldingen werden door de doctoraatscommissie (zie § 4.4.4) de meest veelbelovende kandidaten geselecteerd. Momenteel zijn er elf gezamenlijke doctoraatsprojecten lopende met de PThU (vijf), de TUU (twee), Vrije Universiteit Brussel (één), Universität Bonn (één) en de FTH Giessen (twee).

4.4.4 Doctoraatscommissie

Gezien het relatief hoge aantal promovendi is het coördinerend werk van de doctoraatscommissie, een subcommissie van de onderzoekscommissie, van groot belang. De doctoraatscommissie heeft in het verslagjaar zeven keer vergaderd. De commissie is grotendeels op dezelfde wijze samengesteld als de onderzoekscommissie. Naast een vertegenwoordiging van alle zes vakgroepen participeert ook een vertegenwoordiger van de promovendi. Kerntaken van de commissie zijn toezicht op de kwaliteit van de doctoraatsopleiding; het monitoren van de voortgang van promovendi; zorgen voor een evenwichtige samenstelling van de promotiecommissies; en besluiten

over de toelating van kandidaat-promovendi tot het doctoraatsprogramma aan de ETF Leuven.

4.5 Onderzoeksoutput

4.5.1 Inleiding

Bij het opstellen van de lijst van de onderzoeksoutput worden vaste categorieën van wetenschappelijke publicaties, vakpublicaties en populariserende publicaties gehanteerd. Wetenschappelijke publicaties zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en richten zich op het (internationaal) forum van onderzoekers. Ze verschijnen meestal in de vorm van artikelen in peer-reviewed tijdschriften of bundels, of als monografieën in peer-reviewed reeksen. Vakpublicaties zijn eveneens gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek, maar ze richten zich eerder op professionals, zoals voorgangers of godsdienstleerkrachten. Ook populariserende publicaties zijn afgeleid van wetenschappelijk onderzoek. Het doelpubliek is hier echter anders, namelijk niet-theologen.

4.5.2 Overzicht publicaties

De tabellen geven een overzicht van alle publicaties van onderzoekers die in 2025 aan de ETF Leuven werkzaam waren. Om dubbeltellingen te voorkomen is de output van onderzoekers die eveneens een aanstelling hebben aan een andere universitaire instelling pro rato hun aanstelling aan de ETF Leuven geteld. De tabellen zijn gespecificeerd naar de zes vakgroepen: Oude Testament (OT), Nieuwe Testament (NT), Historische Theologie (HT),

Systematische Theologie (ST), Praktische Theologie (PT) en Religiewetenschappen en Missiologie (RM).

Wetenschappelijke publicaties

Vakgroep	OT	NT	HT	ST	PT	RM	Totaal
Monografieën	2	2	1		1	1	7
Artikelen	10	3	2	11	7	8	41
Redactie	1			3	1	2	7

Vakpublicaties

Vakgroep	OT	NT	HT	ST	PT	RM	Totaal
Boeken				1			1
Artikelen				1	2	2	5
Redactie			1		1		2
Recensies	8	7		9	3		27

Populariserende publicaties

Vakgroep	OT	NT	HT	ST	PT	RM	Totaal
Boeken	2	2		1			5
Artikelen	5			2		1	8

4.5.3 Wetenschappelijke conferenties en academische lezingen

Vrijwel alle leden van het academisch personeel geven doorheen het jaar lezingen op wetenschappelijke congressen, conferenties, symposia, colloquia of studiedagen. Ook zijn leden van het academisch personeel van de ETF Leuven van tijd tot tijd betrokken bij de organisatie van (inter)nationale conferenties en participeren zij regelmatig in de beoordelingscommissie van een proefschrift

aan universiteiten in binnen- en buitenland. Verder is het gebruikelijk dat personeelsleden tijdens internationale congressen sessies voorzitten of modereren. Groeiende netwerken met onderzoekers van andere universitaire instellingen hebben vaak tot interessante uitnodigingen voor conferenties en lezingen geleid.

Tijdens het verslagjaar betrof het tientallen (online) presentaties in binnen- en buitenland, waarvan slechts een selectie de revue passeert.

- Aan de ETF Leuven gaven meerdere collega's lezingen tijdens de jaarlijkse doctoraatsweek, de conferentie "Valency Grammar and Biblical Languages" (zie § 4.3.2) en de conferenties georganiseerd door ILSE en ISFORB (zie § 4.3.3).
- Maria Verhoeff gaf een lezing "De geest van Nicea volgens haar grootste verdediger - de spiritualiteit van Athanasius van Alexandrië" tijdens het internationaal colloquium van het Leerhuis van de kerkvaders naar

aanleiding van 1700 jaar oecumenisch concilie van Nicea in de Oude Abdij van Drongen, Gent (7 februari).

- Tatiana Kopaleishvili verzorgde een lezing "Religious Freedom in the Post-Soviet Space: Trends, Challenges, Prospects" aan de FTH Giessen, Duitsland (13-14 februari).
- Steven van den Heuvel presenteerde de paper "Technology and the Climate Emergency: Beyond the Bifurcation, and Towards an Ethics of Responsibility," tijdens de internationale conferentie "Apocalypse Now? Technology and Existential Threats", gehouden aan de Uniwersytet Ignatianum in Krakau, Polen (7 maart).
- Kwame Oppong-Konadu verzorgde de lezing "Women Reshaping Reverse Mission in Europe: A Case Study of Gisella Van Brusselt and the Church of Pentecost in Belgium" tijdens de conferentie "Migration, Diaspora, Transnationalism in World Christianity", gehouden aan het Princeton Theological Seminary in Princeton, New Jersey, Verenigde Staten (10-14 maart).

- Bosco Bangura verzorgde een lezing “African Pentecostalism, Religious Practice and Minority Ethnic Enclaves in Catholic Belgium” tijdens de workshop “Religion on the Ethnic Frontier” aan de University of Galway, Ierland (29 april).
- Jacobus (Kobus) Kok gaf een response paper tijdens het symposium “Power and Leadership: Biblical, Anthropological and Practical-Theological Perspectives”, gehouden aan de KU Leuven (3-5 juni).
- Geert Lorein gaf een lezing “Syntaxis van het Bijbels Aramees in het licht van de valentiegrammatica” tijdens een ontmoeting van het Oudtestamentisch Werkgezelschap aan de KU Leuven (6 juni).
- Tijdens de jaarlijkse ontmoeting van de International Society of Biblical Literature en de European Association of Biblical Studies in Uppsala, Zweden, presenteerde Creig Marlowe de paper “Was Enoch Translated Correctly?” en gaf Jermo van Nes de lezing “Christ, ‘a Cornerstone’: A Frame-Semantic Analysis of *Akrogoniaios* in Ephesians 2:20” (23-27 juni).
- Jelle Creemers verzorgde een lezing “Clashing Vulnerabilities? Revisiting *Executief van de Moslims in België and Others v. Belgium* (2024) with Vulnerability Theory” tijdens de ICLRS’ Annual International Law and Religion Symposium in Provo, Utah, Verenigde Staten (6 oktober).
- Andreas Beck presenteerde de paper “Gisbertus Voetius and the Synopsis Purioris Theologiae” tijdens de conferentie “Purifying Reformed Theology: The Leiden Synopsis after 400 Years”, georganiseerd door de werkgroep Oude Gereformeerde Theologie en het Puritan Reformed Theological Seminary in Grand Rapids, Michigan, Verenigde Staten (16-17 oktober).

De gepresenteerde papers worden veelal gepubliceerd in wetenschappelijke tijdschriften, bundels of proceedings.

4.6 Extern gefinancierd onderzoek

4.6.1 Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen (FWO-Vlaanderen)

Als ambtshalve geregistreerde instelling voor hoger onderwijs, die ook doctoraatsdiploma’s toekent, kan de ETF Leuven op eigen initiatief mandaten en projecten bij het FWO-Vlaanderen indienen. In het kader van het stimuleren van kwaliteitsvol onderzoek is gewerkt volgens een interne procedure om potentiële FWO-aanvragen vroegtijdig te detecteren, op te volgen en te integreren in de bestaande instrumenten voor de uitbouw van het onderzoeksbeleid. In 2025 werd een aanvraag voor een predoc mandaat ingediend, maar deze werd helaas niet gehonoreerd.

4.6.2 Overig extern gefinancierd onderzoek

Tijdens het verslagjaar werd er gewerkt aan verschillende lopende projecten, werden nieuwe projecten gehonoreerd en werd er gewerkt aan nieuwe projectvoorstellen. Hieronder volgt een beknopte omschrijving van de lopende onderzoeksprojecten die extern gefinancierd worden.

Begin 2016 startte The Hope Project, een onderzoeksproject rond hoop, gefinancierd door de Goldschmeiding Foundation en met Steven van den Heuvel als

senioronderzoeker. Tijdens het verslagjaar was hij als co-redacteur betrokken bij *The Oxford Compendium of Hope*, wat recent verschenen is bij Oxford University Press en waaraan meerdere ETF-onderzoekers een bijdrage hebben geleverd. Met de verschijning van deze bundel werd dit project na tien jaar afgerond.

Het in 2024 gestarte zesjarige onderzoeksproject “Contesting Hopes: Navigating Hope and Faith in a Landscape of Crisis” wordt uitgevoerd in samenwerking met de Protestantse Theologische Universiteit. Het wil de rol van hoop onderzoeken in de contexten van landbouw en gezondheidszorg in Vlaanderen en Nederland. De hoop-onderzoekers werken ook samen in een nieuw internationaal onderzoeksverband (“The Hope Table”). Op 8 april werd de voortgang van het project gepresenteerd aan vertegenwoordigers van Stichting Paradosis, de organisatie die het project financiert.

Het eveneens door Stichting Paradosis gefinancierde onderzoeksproject “Responsibility Ethics as a New Paradigm for Engaging Technological Developments” duurt vier jaar en heeft als doel om een verantwoordelijkheids-ethos door te ontwikkelen met het oog op technisch ingenieurs. Het wordt uitgevoerd in samenwerking met de TU Delft. Tijdens het verslagjaar werd Paul Kieviet als nieuwe medewerker aangesteld en werden enkele

klankbordbijeenkomst georganiseerd, waarbij externe experts input geven op het gedane onderzoek. Ook schreven Cees Tulp and Evert Jan Broekhuizen een valoriserend blogartikel, waarin zij de thematiek van het project voorstellen aan een breder publiek.

In het verslagjaar werkte Jos de Kock mee aan het onderzoeksproject “Digital Faith Formation,” dat werd gefinancierd door Stichting Porticus. Een reviewstudie naar studies over geloofstoerusting van jongvolwassenen in een digitale context werd uitgevoerd en tijdens het verslagjaar gepubliceerd. Daarmee werd dit project afgerond.

4.7 Samenwerking en internationalisering

4.7.1. Nederlandse Onderzoeksschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER)

Deze door de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) geaccrediteerde Nederlandse Onderzoeksschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER) overkoepelt een groot deel van het onderzoek op gebied van theologie en religiewetenschappen binnen het Nederlandse taalgebied. Diverse junior en senior onderzoekers van de ETF Leuven zijn lid van NOSTER. Jos de Kock zetelt in het NOSTER schoolbestuur, Koert van Bekkum in de Adviesraad. In academiejaar 2025-2026 geeft Steven van den Heuvel, net als de afgelopen twee academiejaren, samen met Gijsbert van den Brink (VU Amsterdam) het maandelijks NOSTER-seminar “Religie

en Klimaatverandering.” Verder co-financierde NOSTER de conferentie “Valency Grammar and Biblical Languages: History, Exegesis, and Pedagogy”, die op 4 en 5 april gehouden werd aan de ETF Leuven (zie § 4.3.2).

4.7.2 Center for Excellence in Reformed and Evangelical Theology (CERET)

Sinds 2014 werken de ETF Leuven en de TUU (voorheen TU Kampen) samen binnen CERET, dat het gezamenlijk stimuleren van excellentie in onderzoek en onderwijs in het brede spectrum van reformatorische en evangelische theologie tot doel heeft. Een belangrijk onderdeel van deze samenwerkingsovereenkomst vormt het bevorderen van gezamenlijke doctoraten. Tijdens het verslagjaar was er meermaals overleg en werden binnen de kaders van CERET bestaande doctoraatsprojecten opgevolgd. Ook werd op bestuurlijk niveau nagedacht over de toekomstige strategie van het centrum.

4.7.3 Evadoc

Evadoc is het Belgische archief- en documentatiecentrum voor kerken, levensbeschouwelijke organisaties en personen die behoren tot de protestants-evangelische geloofsgemeenschap. Evadoc werkt nauw samen met KADOC (KU Leuven). Andreas Beck is bestuursvoorzitter van Evadoc en tevens lid van de stuurgroep KADOC-Evadoc en van de adviesraad KADOC. Op 14 juni organiseerden KADOC-Evadoc een evenement ter ere van de publicatie van een bewerkte versie van het proefschrift van Aaldert Prins uit 2015, getiteld *From Hope to Hardship: The Missionary Dreams and Disappointments of the Belgian*

Gospel Mission, 1918–1962. Het boek werd uitgegeven door Leuven University Press in de reeks KADOC-Studies on Religion, Culture and Society. Op 3 juni zat Andreas Beck de jaarlijkse vergadering van de Algemene Vergadering van Evadoc voor. Op 12 september nam hij deel aan de adviesraad van KADOC (KU Leuven) als vertegenwoordiger van Evadoc en ETF Leuven.

4.7.4 Overige onderzoekssamenwerking

Gedurende de verslagperiode was er vanuit de ETF Leuven interuniversitaire samenwerking met zowel Vlaamse als buitenlandse universiteiten. Hieronder volgen de belangrijkste ontwikkelingen.

Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies (FPTR)

De ETF Leuven en de FPTR hebben een gezamenlijke onderzoeksverantwoordelijkheid in het kader van de onderzoeksfinanciering. Zoals gebruikelijk stelde het decanaat tijdens het verslagjaar opnieuw een jaarrapport op over het door de ETF Leuven en FPTR gedane onderzoek, inclusief bijbehorende wetenschappelijke output (conferenties, artikels, doctoraten). Dit jaarrapport werd overgemaakt aan het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

Freie Theologische Hochschule (FTH) Giessen

Met de FTH wordt actief samengewerkt op de terreinen van onderwijs en onderzoek. Andreas Beck trad op 5 mei op als voorzitter van de Hochschulrat (wetenschappelijke adviesraad) van de FTH. Sinds 2024 lopen er ook twee coöperatieve doctoraatsprojecten met de FTH. Met het

oog op hun promovendi bezochten Koert van Bekkum en Jack Barentsen op 7 juli het FTH Doctoral Colloquium.

Jonathan Edwards Center Benelux (JECB)

In het verslagjaar werd samengewerkt in het kader van het Jonathan Edwards Center Benelux. Dit is een onderzoeksinstituut opgericht in samenwerking met de VU Amsterdam en geaffilieerd aan het Jonathan Edwards Center van Yale University. Het stimuleert en faciliteert onderzoek naar de Amerikaanse theoloog Jonathan Edwards (1703-1758).

KU Leuven

Intensieve samenwerking bestaat er in het kader van Evadoc en KADOC (zie § 4.7.3). Vanuit ILSE (zie § 4.3.3) is er samenwerking met de onderzoeksgroep Anthropos van de KU Leuven. Daarnaast zijn er diverse interpersoonlijke samenwerkingen. Zo namen Steven van den Heuvel en Ben Wiskerke op 4 februari deel aan een seminar over emoties en ethiek van Ellen van Stichel aan de KU Leuven. Het boek *Gisbertus Voetius (1589-1676) on God, Freedom, and Contingency*, geschreven door Andreas Beck en in 2022 verschenen bij uitgeverij Brill,

werd op 13 maart besproken op de Philosophical Review Club van het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte van de KU Leuven. Verder organiseerde Greet Gevaert samen met een collega van de KU Leuven op 12 november een LIMBOferentie (studiedag) in Kortrijk over het thema “Verbinding als sleutel tot goed klasmanagement”.

Oude Gereformeerde Theologie (OGTh)

OGTh is een interuniversitair, oorspronkelijk Utrechts werkgezelschap opgericht in 1982 met als doelstelling het bestuderen van vroegmoderne scholastieke theologie. De onderzoeksgroep OGTh kwam in het verslagjaar meerdere keren (online) samen in het kader van voorbereiding van een uitgave en vertaling van een reeks Leidse disputaties tussen 1605 en 1616. Ook was het mede betrokken bij de organisatie van de conferentie

“Purifying Reformed Theology: The Leiden Synopsis after 400 Years”, die op 16 en 17 oktober gehouden werd aan het Puritan Reformed Theological Seminary in Grand Rapids, Michigan, Verenigde Staten.

Protestantse Theologische Universiteit (PThU)

Momenteel lopen er vijf gezamenlijke doctoraatsproject tussen beide instellingen. Tijdens het verslagjaar waren er daarnaast verschillende interpersoonlijke samenwerkingen tussen collega’s van de PThU en de ETF Leuven. Zo werd er gezamenlijk gewerkt in het extern gefinancierde onderzoeksproject “Contesting Hopes: Navigating Hope and Faith in a Landscape of Crisis” (zie § 4.6.2). Op 22 september hadden Jos de Kock en Jelle Creemers een ontmoeting met Martha Frederiks, de nieuwe rectrix van de PThU.

Refo500 en RefoRC

De ETF Leuven is partner van Refo500 en RefoRC, het internationale platform dat kennis, deskundigheid, ideeën, producten en activiteiten aanbiedt naar aanleiding van vijfhonderd jaar reformatie. Tijdens het verslagjaar werden de contacten onderhouden.

Theologische Universiteit Utrecht (TUU)

De ETF Leuven en de TUU (voorheen TU Kampen) hebben in 2014 gezamenlijk CERET opgezet, waarin een deel van het onderzoek gezamenlijk wordt uitgevoerd (zie § 4.7.2). Op 9 december sprak Steven van den Heuvel de *diesrede* uit tijdens de 171ste *dies natalis*-viering van de TUU. Ook waren er doorheen het jaar diverse interpersoonlijke contacten.

Faculté Libre de Théologie Evangélique (FLTE)

De ETF Leuven heeft een overeenkomst voor het opzetten van coöperatieve doctoraatsprojecten met de FLTE, voor wie het binnen de Franse hoger onderwijs context niet mogelijk is een eigen doctoraatsprogramma te organiseren.

5

DIENSTVERLENING

5.1 Inleiding

Academische dienstverlening en valorisatie zijn naast onderwijs en onderzoek belangrijke opdrachten voor een universitaire faculteit. Wetenschappelijke kennis krijgt toegevoegde waarde door deze niet alleen te vermeerderen en te delen onder vakgenoten, maar ook ten dienste te stellen aan de maatschappij en het beroepenveld.

Zulke dienstverlening is belangrijk voor de ETF Leuven. Leden van het academisch personeel hebben daarom tijdens het verslagjaar diverse activiteiten opgezet voor een breder publiek. De medewerkers brengen ook via allerlei kanalen hun academische expertise in ten dienste van kerk en samenleving.

Het onderstaande overzicht geeft een impressie, maar beoogt niet volledig te zijn. Dit hoofdstuk gaat in op de dienstverlenende activiteiten (§ 5.2), het Leuven Center for Christian Studies (§ 5.3) en samenwerkingsverbanden in dit kader (§ 5.4).

5.2 Dienstverlenende activiteiten

In het verslagjaar schreven medewerkers niet alleen diverse populairwetenschappelijke boeken en artikelen voor magazines en dagbladen, maar ook teksten en blogs voor op het internet, en gaven lezingen voor het brede publiek. Ook deelnemen aan een podcast of gast(hoofd)redacteur zijn bij een christelijk (wetenschappelijk)

tijdschrift scharen we onder onze dienstverlenende activiteiten. Van de talloze bijdragen noemen we enkele voorbeelden.

Publicaties en bijdragen

Tatiana Kopaleishvili schreef verschillende artikelen voor het populaire (online) tijdschrift *Evangelical Focus*, waaronder "An evangelical soldier in Ukraine: 'Even in this dark war, I try to leave good memories and examples'." Raymond Hausoul schreef het boek *De rode draad van de Bijbel* (Hoornaar: Gideon) vooral met het oog op jongeren die moeite hebben om in de verschillende verhalen van de Bijbel eenheid te vinden. Het kan ook gebruikt worden voor Bijbelstudies of gesprekskringen.

Daarnaast werden verschillende leden van het academisch personeel geïnterviewd door kranten en werkten zij mee aan radio-uitzendingen en podcasts. Zo was Koert van Bakkum een aantal keer te horen in de podcast "Dit is de Bijbel."

Bijeenkomsten

De ETF Leuven ziet graag dat het academisch personeel betrokken is bij en bijdraagt aan initiatieven die worden georganiseerd door kerken, andere instellingen of media. Dit kunnen conferenties en/of studiedagen zijn over actuele thema's voor kerken, mensen betrokken bij godsdienstonderwijs, christelijke organisaties en geïnteresseerden. Ook preekten medewerkers regelmatig in kerkdiensten en gaven zij lezingen.

Jack Barentsen sprak op verschillende plaatsen naar aanleiding van de publicatie van *Wakker in Gods wereld*.

Wetenschappelijke kennis krijgt toegevoegde waarde door deze ook ten dienste te stellen aan de maatschappij.

5.3 Leuven Center for Christian Studies (LCCS)

5.3.1 Algemeen

Het Leuven Center for Christian Studies (LCCS) geeft vorm aan een deel van de dienstverleningstaak van de ETF Leuven met betrekking tot het beschikbaar stellen van faciliteiten in ons gebouw.

Concreet faciliteert het LCCS conferenties, kleine bijeenkomsten en studieverloven, met of zonder een bijdrage van de ETF Leuven als academische instelling. Het LCCS staat onder leiding van een hospitality manager en heeft qua faciliteiten de beschikking over enkele gastenkamers, vijf conferentieruimtes, twee keukens, de kapel, de vijf leslokalen van de ETF Leuven, de refter, een koffiebar en een lounge. Het kan daarmee groepen tot 250 mensen ontvangen. Zo nodig integreert LCCS eveneens faciliteiten van de KU Leuven. Het LCCS is aantrekkelijk door haar centrale, bereikbare ligging en de academische verbondenheid met de ETF Leuven (inclusief haar theologische bibliotheek) en de nabijheid van de KU Leuven.

Geert W. Lorein sprak op 25 februari bij studentenvereniging Ichthus in Antwerpen over “Lezen wij de Bijbel met een westerse bril?”

Op 28 mei verzorgde Jos de Kock de hoofdlesing tijdens een academische sessie bij het 75-jarig jubileum van Ons Kinderhuis in Genk, een organisatie voor integrale jeugdhulp binnen de Vlaamse sector van de bijzondere jeugdzorg

Op 16 juni verzorgde Jack Barentsen een sessie tijdens de ‘Scholingsdag’ (bijscholing) van de TUU en Verre Naasten. Het thema van de dag was “Geworteld en relevant: Bijbelse perspectieven op leiderschap voor een wereldwijde kerk”. Zijn onderwerp was “Cross-cultureel, opofferingsgezind leiderschap: een Bijbelse visie voor vandaag”.

Op 16 augustus gaf Jelle Creemers een studie over de heilsgeschiedenis bij de *24/7 week of prayer* van Sofa & Zo (Eksel).

Op 18 november leidde Jos de Kock een avond over geloofsoepvoeding in een kerkgemeenschap in Sliedrecht (Nederland).

ETF Summer Colloquium

Van 18 tot en met 23 augustus organiseerde de ETF Leuven haar jaarlijkse Summer Colloquium. In het verslagjaar namen er 48 studenten deel (zie § 3.3.3 ETF Open University), onder wie twaalf externe deelnemers van wie er zeven in september aan hun opleiding aan de ETF Leuven begonnen.

5.3.2 Activiteiten in 2025

Het LCCS ondersteunde natuurlijk conferenties en onderwijsactiviteiten die aan en soms door de ETF Leuven en haar onderzoeksgroepen en -instituten (mede-)georganiseerd werden. Deze activiteiten worden elders in het jaarverslag vermeld.

Verder maakten heel wat andere externe partijen gebruik van de faciliteiten bij het LCCS. Zo werden de LCCS voorzieningen gebruikt voor bijeenkomsten, vergaderingen, cursussen en retraites van organisaties, seminaria, kerken en scholen. Dit zijn partijen als het Instituut voor Bijbelse Vorming, het Evangelisch Jeugdverbond, Evadoc en City Life Church Leuven met de Alpha cursus en Palliatief Netwerk Arrondissement Leuven (PANAL).

Diverse docenten en onderzoekers van andere instellingen verbleven voor korte of langere tijd in de gastenverblijven van de ETF Leuven.

5.4 Samenwerkingen

Evadoc

Het archief- en documentatiecentrum van de protestants-evangelische beweging in België, Evadoc, is opgericht door de Federale Synode en door de ETF Leuven. In het jaarverslag van KADOC worden ook de activiteiten opgenomen die vanuit Evadoc georganiseerd zijn. Zie verder § 4.7.3.

Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs (PEGO)

De educatieve master in de godsdienst van de ETF Leuven leidt leraren op voor het protestants-evangelische godsdienstonderwijs (PEGO) op hoger secundair niveau (2e en 3e graad) in Vlaanderen. De lerarenopleiding van de UCLL, die tot stand kwam in samenwerking met comité PEGO, ETF Leuven en de FPTR te Brussel, leidt leerkrachten PEGO op voor het lager secundair onderwijs.

Met de inrichtende macht van het PEGO, het comité PEGO, is periodiek overleg over de ontwikkelingen op het domein van het godsdienstonderwijs. De ETF Leuven wordt tevens om advies gevraagd bij dossiers rond de beoordeling van elders behaalde diploma's. In functie van theologische vorming kunnen (aspirant) leerkrachten PEGO ook een basisvakkenpakket aan de ETF Leuven volgen (zie § 3.3.2).

6

PERSONEEL

6.1 Inleiding

De medewerkers van de ETF Leuven vormen het belangrijkste kapitaal van de instelling. Of het nu gaat om de uitvoering van de onderwijs- en onderzoeksopdracht of om de ondersteuning daarvan, de inzet van gemotiveerde werknemers speelt een cruciale rol bij de realisatie van de doelstellingen.

In de volgende paragrafen wordt respectievelijk ingegaan op het systeem van interne kwaliteitszorg (§ 6.2), de interne communicatie (§ 6.3), de werking van de directie (§ 6.4), de werking van het academisch personeel (§ 6.5) en de werking van het administratief en technisch personeel (§ 6.6).

6.2 Interne kwaliteitszorg

Om de kwaliteit op het gebied van de inzet van medewerkers te waarborgen is, evenals voorgaande jaren, met het residentieel academisch personeel een jaaropdracht overeengekomen en hebben ook de evaluaties van de voorgaande jaaropdrachten plaatsgevonden. Met het niet-residentieel academisch personeel wordt in de meeste gevallen gewerkt met een formele evaluatie na vijf jaar en een tussentijdse evaluatie na twee of drie jaar. Dit is vastgelegd in het kwaliteitshandboek van de ETF Leuven.

Bij het opstellen van de beoordelingen van het academisch personeel met een onderwijstaak wordt onder meer gebruik gemaakt van de cursusevaluaties van de studenten.

De jaarlijkse evaluatiegesprekken over 2025 met het residentieel academisch personeel (AP) en het administratief en technisch personeel (ATP) zijn in het voorjaar van 2026 gepland.

In de zomer van het verslagjaar is de jaarlijkse personeels-enquête gehouden om de tevredenheid van werknemers te polsen. De uitkomsten hiervan helpen de werking van de ETF Leuven op het juiste peil te houden. De personeels-enquête is sinds 2024 uitgebreid met (meer) vragen over algemene tevredenheid en welzijn, hoe men het werk ervaart en loopbaanontwikkeling.

Op 6 juni vond de jaarlijkse personeelsretraite met als thema "A Day of Well-Being and Connection" plaats in het Sint-Baafshuis in Gent. Naast teambuildings- en ontspanningsactiviteiten werd in groepen gereflecteerd op wat welzijn voor ons betekent, welke zorgen er zijn en welk concrete verbeteracties mogelijk zijn. Dit naar aanleiding van een van de doelen in ons strategisch beleidsplan 2025-2029.

De inzet van gemotiveerde werknemers speelt een cruciale rol bij de realisatie van de doelstellingen.

6.3 Interne communicatie

Drie keer per jaar vindt een stafontmoeting plaats waarin de medewerkers geïnformeerd worden over het door het bestuur gevoerde beleid. Belangrijke aankondigingen worden minstens wekelijks via een interne email gecommuniceerd. In juni wordt jaarlijks een retraite met directie en medewerkers gehouden.

In het voorjaar stelt de directie een jaarverslag op waarin de resultaten van het onderwijs, onderzoek en dienstverlening besproken worden. Tijdens de stafontmoeting van april wordt het jaarverslag besproken.

6.4 Directie

In 2025 was de directie als volgt samengesteld: Jos de Kock (rector en administratief directeur) en Jelle Creemers (decaan). De directie vergadert in principe tweewekelijks.

6.5 Academisch personeel

Het academisch personeel (AP) is verdeeld over zes vakgroepen en wordt onderscheiden in de volgende categorieën: Zelfstandig Academisch Personeel (ZAP), Assisterend Academisch Personeel (AAP) en Bijzonder Academisch Personeel (BAP).

Einde 2025 bestond het AP uit 25 vte (voltijds equivalenten), waarvan 10,2 vte ZAP, 0,2 vte AAP en 14,6 vte BAP.

De volgende paragrafen geven de cijfers van einde 2025 weer, alsook de belangrijkste wijzigingen die in het verslagjaar plaatsvonden.

6.5.1 Vakgroep Oude Testament

2,0 vte ZAP;

1,3 vte BAP.

- De aanstelling van Koert van Bekkum op 1 september gewijzigd naar gasthoogleraar (BAP) en teruggebracht naar 0,2 vte n.a.v. een voltijdse aanstelling aan de TUU.
- De aanstelling van Geert Lorein is op 1 september gewijzigd naar gasthoogleraar (BAP), n.a.v. van zijn pensioensleeftijd.
- Per 1 september is de vakgroepaffiliatie van Jermo van Nes gewijzigd naar de vakgroep OT. Hij werd benoemd als docent OT en vakgroepvoorzitter a.i. Zijn aanstelling werd uitgebreid tot 0.8 vte.
- Mart Jan Luteijn is sinds 1 december voor 0,4 vte als vrijwillige wetenschappelijk medewerker (BAP) aan de vakgroep verbonden.

6.5.2 Vakgroep Nieuwe Testament

2,0 vte ZAP;

1,8 vte BAP.

- Pieter Lalleman is sinds 1 oktober voor 0,2 vte als vrijwillige wetenschappelijk medewerker (BAP) aan de vakgroep verbonden.
- Per 1 september is de vakgroepaffiliatie van Jermo van Nes gewijzigd naar de vakgroep OT.

6.5.3 Vakgroep Historische Theologie

2 vte ZAP;

3,1 vte BAP.

- Ralf Thomas Klein sinds 1 mei voor 0,1 vte als vrijwillige wetenschappelijk medewerker (BAP) aan de vakgroep verbonden.
- De aanstelling van Johan Lorein is op 1 oktober verminderd tot 0,2 vte.
- Lianne Winslow is sinds 1 juli aangesteld als gasthoogleraar (BAP) voor 0,2 vte.

6.5.4 Vakgroep Systematische Theologie

2,0 vte ZAP;

4,5 vte BAP.

- Jonathan Plender is sinds 1 februari voor 0,5 vte als vrijwillige wetenschappelijk medewerker (BAP) aan de vakgroep verbonden.
- Paul Kieviet is sinds 1 februari aangesteld als wetenschappelijk medewerkers (junior researcher, BAP) voor 0,3 vte.
- De aanstelling van Patrick Nullens als gewoon hoogleraar (ZAP) is op 1 februari in onderling overleg beëindigd.
- Myron Penner is sinds 1 september voor 0,1 vte als vrijwillige wetenschappelijk medewerker (BAP) aan de vakgroep verbonden.
- De aanstelling van Michael Northcott als gasthoogleraar eindigde 21 september.

6.5.5 Vakgroep Praktische Theologie

1,0 vte ZAP;

0,2 vte AAP;

0,7 vte BAP.

- De aanstelling van Jack Barentsen is op 1 september gewijzigd naar gasthoogleraar (BAP) en verminderd naar 0,5 vte n.a.v. zijn pensioenleeftijd.

6.5.6 Vakgroep Religiewetenschappen en Missiologie

1,2 vte ZAP;

3,2 vte BAP.

- Joel Hartmann is sinds 1 november voor 0,1 vte als vrijwillige wetenschappelijk medewerker aan de vakgroep verbonden.
- Kristina Patring is sinds 1 december voor 0,4 vte als vrijwillige wetenschappelijk medewerker aan de vakgroep verbonden.

6.5.7 Educatieve master in de godsdienst en didactische ondersteuning

Geen bijzonderheden te melden.

6.5.8 Pensioenleeftijd personeel

Gelet op art. 3.3.4.1 van het intern reglement heeft het bestuursorgaan aan de (gast)professoren Jack Barentsen, Pieter Boersema, David Courey, Nico den Bok, Philip Fisk, Geert Lorein, Creighton Marlowe, Mart-Jan Paul, Evert van de Poll en Martin Webber, die voor het academiejaar 2025-2026 de leeftijd van 65 jaar of hoger hebben bereikt, toelating verleend om in het academiejaar 2025-2026 activiteiten op het terrein van onderwijs, onderzoek of dienstverlening verder te zetten, doorgaans binnen

het kader van het bijzonder academisch personeel. In het geval van Boersema, Marlowe, Paul, Van der Pol en Webber die in het academiejaar 2024-2025 de leeftijd van 70 jaar of hoger hebben bereikt, werd deze toelating uitzonderlijk gegeven.

6.6 Administratief en technisch personeel

In het verslagjaar zijn er enkele wijzigingen geweest binnen het ATP.

- Basil Kasparian is op 6 januari begonnen als onderhoudsverantwoordelijke, voor 0,8 vte.

- Peter Leurs is op 3 februari begonnen als administratief medewerker voor de boekhouding en het academisch secretariaat voor 0,5 vte. Per 1 juli werd zijn aanstelling vermeerderd tot 1,0 vte.
- Danny Van der Merwe stopte per 31 maart als onderhoudsverantwoordelijke.
- Koen Geens is per 13 mei gestopt als vrijwilliger onderhoud.
- Bernard Vantieghem is sinds 1 juli op pensioen. Bianca Dujacquier is sindsdien de hoofdboekhouder.
- Iris Van Wijk is sinds 1 november op pensioen.
- De aanstelling van Annemarijn de Braal is per 1 maart verminderd naar 0,74 vte. Zij is enkel nog werkzaam als hospitality manager.
- Mariska Dujacquier is op 11 augustus begonnen als

medewerker onthaal en ondersteuning voor 0,5 vte. Zij stopte op 31 december.

- Op 1 november startte Johan Reijenga als vrijwilliger bij ILSE.
- Monica Saelemaekers is op 2 oktober gestart als vrijwilliger bibliotheek voor 0,2 vte.
- Bernard Vantieghem is op 22 september gestart als vrijwilliger bibliotheek voor 0,2 vte.

Verder heeft de ETF Leuven verschillende jobstudenten in dienst voor onder andere schoonmaakwerkzaamheden en assistentie in de PR.

6.7 Diversiteit

In het verslagjaar hadden 69 van de 92 personeelsleden (incl. vrijwilligers) een niet-Belgische nationaliteit. De vijf meest voorkomende niet-Belgische nationaliteiten zijn Nederlands, Amerikaans, Duits, Zuid-Afrikaans en Canadees. Het academisch personeel kent een hoger aandeel niet-Belgen dan het administratief en technisch personeel. Ongeveer een op vijf academische personeelsleden is vrouw. De man-vrouwverhouding bij het administratief en technisch personeel is ongeveer gelijk.

7

VOORZIENINGEN

7.1 Inleiding

De ETF Leuven bevindt zich in Heverlee, een deelgemeente van Leuven. De campus van de ETF Leuven met studentenkamers, appartementen, gastenkamers, kapel en refter was voorheen een Franstalig jezuïetenseminarie (zie § 7.2). De later aangebouwde boekentoren van de jezuïeten, die werd gebruikt als bibliotheek, functioneert nu tevens als academisch centrum.

De ETF Leuven vindt het belangrijk dat de studenten in een omgeving studeren waar ze gestimuleerd worden in hun studie en persoonlijke ontwikkeling. De ETF Leuven is een relatief kleine onderwijsinstelling en biedt binnen de mogelijkheden ondersteunende diensten. De instelling heeft een campus met woongelegenheid voor studenten en creëert gemeenschapsvorming binnen haar muren vanuit een christelijke identiteit.

In de volgende paragrafen wordt respectievelijk ingegaan op de infrastructuur (§ 7.2), de begeleiding (§ 7.3), de studentenactiviteiten (§ 7.4), de communicatie (§ 7.5) en de automatisering (§ 7.6).

7.2 Infrastructuur

7.2.1 Huisvesting

In het academisch centrum heeft de ETF Leuven op de begane grond vijf leslokalen en collegezalen, met variërend ruimte voor acht tot zestig personen. De kantoren

van de medewerkers bevinden zich in het academisch centrum op de vierde en vijfde verdieping. Er zijn negentien werkplekken beschikbaar voor het academisch personeel en dertien werkplekken voor het administratief en technisch personeel. De bibliotheek, gevestigd in het academisch gebouw, beschikt over vijf van de werkplekken voor personeel. Ook zijn er elf flexplekken beschikbaar. Tussen het academisch gebouw en het voormalig seminariegebouw bevindt zich de inkom en de receptie.

In het voormalig seminariegebouw heeft de ETF Leuven de beschikking over een kapel die ruimte biedt aan 250 personen. Er is een refter op de eerste verdieping voor grote ontmoetingen zoals recepties en diners. Daarnaast is een grote studentenkeuken aanwezig.

De ETF Leuven heeft op haar campus een peda met bijna zestig woonverblijven, variërend van eenvoudig ingerichte kamers tot studio's met keuken en sanitair die geschikt zijn voor dubbele bewoning. Prijzen variëren van € 350 tot € 660 per maand, vermeerderd met een voorschot op de kosten van verwarming, elektriciteit, water en internet variërend van € 70 tot € 140 per maand.

Eind 2025 telde de campus 85 bewoners. Voor de studentenkamers wordt geen subsidie ontvangen; het betreft dus niet-betoelagde verhuur.

Omdat de ETF Leuven veel internationale activiteiten organiseert en huisvest, is het belangrijk dat buitenlandse gastdocenten en studenten die in het kader van een Erasmus+uitwisseling naar de ETF Leuven komen ook op de campus kunnen verblijven. Hiervoor stelt de ETF

De ETF Leuven heeft op haar campus een peda met bijna zestig woonverblijven.

Het kernteam van de bibliotheek bestaat uit twee deeltijdse medewerkers, vier toegewijde vaste vrijwilligers en een aantal studentvrijwilligers. PTFS-Europe biedt externe ondersteuning voor het bibliotheekbeheersysteem en voert jaarlijks upgrades uit. De online dienstverlening via de bibliotheekwebsite is uitgebreid. Er is een self-checkout module om materialen te ontlenen en in te leveren tijdens de openings-uren. In het verslagjaar werden meer dan 2000 fysieke items ontleend. Het bibliotheekpersoneel verwerkte 412 boekreserveringen en 81 scanaanvragen.

De bibliotheek biedt een aangename en rustige omgeving om te lezen in de centrale zaal, uitgerust met studietafels, draadloos internet en een boekscanner. De bibliotheek is toegankelijk voor alle ETF-studenten, -medewerkers en -alumni. Ook andere bibliotheekgebruikers met een jaarlijks lidmaatschap of een dagkaart kunnen dezelfde analoge en digitale bronnen op de ETF-campus gebruiken.

Studenten en staf van de ETF Leuven kunnen gratis een lidmaatschap van de KU Leuven bibliotheken aanvragen en studenten en staf van de KU Leuven hebben bij de ETF bibliotheek hetzelfde voorrecht.

7.2.3 Selfstorage Sint-Jansberg

De ETF Leuven verhuurt een aantal ruimtes als opslagruimte. Deze dienstverlening wordt aangeboden via de website www.selfstorage-sint-jansberg.be.

Leuven een aantal studenten- en gastenkamers ter beschikking. Voor de internationale activiteiten zijn tevens vijf conferentieruimtes en twee keukens beschikbaar.

Verder heeft de ETF Leuven studieruimtes, een gebedskapel en een bar/lounge voor studenten. Enkele kantoren in het gebouw worden verhuurd aan andere organisaties. De ETF Leuven heeft een conciërge-echtpaar in dienst dat de gebouwen beheert en de verhuur van de peda regelt.

7.2.2 Bibliotheek

De academische bibliotheek beschikt over meer dan 100.000 fysieke items, voornamelijk protestants-evangelische

academische werken in het Nederlands en het Engels, met ook belangrijke werken in het Duits en het Frans. In het verslagjaar werden 1.843 items toegevoegd aan de collectie, waarvan 309 werden aangekocht, inclusief 87 e-boeken. In het kader van een grondige de-collectie werden 5.847 fysieke items verwijderd. In de loop van het jaar werd een aantal kleine en grote schenkingen van boeken in ontvangst genomen, waaronder een grote collectie van wijlen prof. drs. J.P. Lettinga. De bibliotheek biedt tevens toegang tot een ruime collectie van meer dan 260.000 e-boeken en een aantal digitale academische databanken zoals ProQuest Religion, EBSCO Religion and Philosophy Collection en Atla Serials. Deze bronnen kunnen zowel in de bibliotheek als op afstand geraadpleegd worden door alle ETF-studenten en -docenten.

7.3 Begeleiding

7.3.1 Gemeenschapsvorming

De ETF Leuven wil bewust aandacht schenken aan de persoonlijke en geestelijke ontwikkeling van de studenten in relatie tot elkaar en hun omgeving. Daarom houdt de ETF Leuven wekelijks (tijdens de collegeweken) een viering in de kapel waarbij staf en studenten betrokken zijn en aansluitend een gemeenschappelijke maaltijd. Ook op ontmoetingsdagen van de ETF Open University

zijn er kapelvieringen. Elke week is er een gezamenlijk moment voor mededelingen voor studenten en staf en er is elke werkdag een gezamenlijke koffiepauze.

Op 28 mei werd een barbecue georganiseerd voor staf en studenten, ter bevordering van onderlinge contacten. Op 17 december vond de jaarlijkse kerstviering plaats.

André Le Roux en Bianca Dujacquier functioneren als studentenpastors. Jeremy Otten is verantwoordelijk voor de wekelijkse kapelvieringen. Jermo van Nes is het aanspreekpunt voor het kringwerk en het mentoraat.

Nadrukkelijk wordt gesteld dat de student zelf verantwoordelijk blijft voor zijn persoonlijke en geestelijke ontwikkeling. De student wordt wel aangemoedigd deel te nemen aan activiteiten en groepen, binnen en buiten de ETF Leuven, die een bijdrage kunnen leveren aan persoonlijke en geestelijke groei.

7.3.2 Studie- en persoonlijke begeleiding

De studie- en persoonlijke begeleiding vindt voornamelijk plaats in de vorm van mentoraat. Alle nieuwe bachelorstudenten komen in het eerste semester samen in de vorm van kringen onder begeleiding van vaste mentoren. Onderwerpen die onder meer aan de orde komen zijn de algehele werking van de faculteit, studieplanning, stressbeheersing en de relatie tussen academische en spirituele vorming. Nadien kunnen deze studenten, net zoals alle andere bachelor- en masterstudenten zich inschrijven voor mentoraat op vrijwillige basis. Naast deze studiegerichte benadering worden masterstudenten

aangemoedigd om zelf kleine groepjes te vormen, vergelijkbaar met de kringen van de bachelorstudenten.

Er is in het verslagjaar geen bevraging geweest bij de studenten over tevredenheid over studiebegeleiding. Dat is wel gebeurd in 2023 en gebeurt opnieuw in 2026. Uit eerdere bevragingen blijkt dat veel van de studenten positief zijn over de studiebegeleiding. Bovendien zijn de studentenraad en het academisch secretariaat en de ETF Open University coördinator goed bereikbaar als er zich probleemsituaties zouden voordoen. Ook de bereikbaarheid van de docenten is over het algemeen genomen ruim voldoende. Studenten die psychosociale begeleiding nodig hebben, kunnen terecht bij het studentenpastoraat of worden doorverwezen naar gepaste hulpverlening.

7.3.3 Begeleiding van de instroom

De open dagen en aanmeldingsprocedure zijn goed bruikbare instrumenten om de motivatie en verwachtingen van aankomende studenten te vergelijken met het aanbod van de beschikbare onderwijsprogramma's. Zodoende kan de uitval in het eerste studiejaar van de bacheloropleiding aanzienlijk worden beperkt. In het academiejaar 2024-2025 was er één uitvaller in het eerste studiejaar van het voltijds bachelorprogramma en één in het theologiejaar. In het ETF Open University (deeltijds) bachelorprogramma waren er vijf uitvallers in het eerste jaar.

Ook de instroom van masterstudenten die elders een bachelordiploma hebben gehaald, wordt begeleid. Voor

hen is er, net als voor de eerstejaarsstudenten, een introductie van gebouwen, opleiding, diensten en de stad. Daarnaast werkt studentenvereniging PAAP met een peter/meter systeem: alle nieuwe studenten krijgen een student uit een hoger studiejaar toegewezen die hen begeleidt en beschikbaar is bij vragen of problemen.

Er was in het eerste masterjaar in het academiejaar 2024-2025 geen uitval in het voltijds programma. In het ETF Open University (deeltijds) masterprogramma waren er 3 uitvallers in het voorbereidingsprogramma.

7.3.4 Ombudsfunctionaris

Aan de ETF Leuven zijn er ombudsfunctionarissen aangesteld voor de bachelor-, master- en doctoraatsprogramma's die de belangen van individuele studenten behartigen. Voorafgaand aan de examens wordt steeds bekendgemaakt hoe de ombudsfunctionaris te bereiken is. In 2025 hebben de ombudsfunctionarissen alle klachten door bemiddeling kunnen oplossen. Er is geen gebruik gemaakt van externe beroepsmogelijkheden.

7.4 Studentenactiviteiten

7.4.1 Studentenraad

De studentenraad bestaat uit minimaal acht en maximaal twaalf leden. Er is in 2025 viermaal overleg geweest tussen de directie, academisch secretariaat en de studentenraad. De studentenraad is lid van de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS).

7.4.2 Studentenvereniging

In 2011 is de studentenvereniging PAAP (Per Aspera Ad Perfectiora) opgericht. De faculteit stelt een ruimte beschikbaar aan de studenten om de activiteiten te kunnen laten plaatsvinden. In 2025 zijn er door PAAP verschillende activiteiten georganiseerd. Op 16 mei organiseerde PAAP een bijbelsymposium met lezingen door Marten Visser, Pieter Boersema en Rahman Yakubu over missie en zending in een specifieke culturele en religieuze context. Er werden interactieve workshops verzorgd over praktische thema's door John Maasland (Operatie Mobilisatie),

Harry Lukens (Overseas Missionary Fellowship) en Jan Vreeken (Stichting Ismaël). Op 2 mei vond het PAAP-gala plaats. De studenten hebben opnieuw een bestuur gekozen dat jaarlijks vernieuwd wordt en door de ETF Leuven wordt een aantal materiële randvoorwaarden gecreëerd.

7.4.3 Introductieweekend

Het jaarlijkse introductieweekend voor nieuwe studenten bachelor en master werd van 20-22 september gehouden. Het introductieweekend voor de eerstejaarsstudenten

van de bachelor werd georganiseerd door tweedejaars en derdejaars bachelorstudenten. Er was in het verslagjaar geen apart introductieweekend voor masterstudenten. Studenten die nieuw gestart zijn aan de ETF Leuven met het premasterprogramma konden aansluiten bij het introductieweekend van de bachelor studenten.

7.5 Marketing, communicatie en fondsenwerving

De ETF Leuven stuurt regelmatig nieuwsbrieven naar haar achterban, onder wie vele alumni, die voor een belangrijk deel bijdraagt aan de financiële kaders van de instelling. Ook stond de ETF Leuven stand bij allerlei (jongeren) activiteiten in Vlaanderen en Nederland. Verder is de ETF Leuven actief aanwezig op sociale media. De ETF Leuven is via diverse persartikels in de Vlaamse en Nederlandse pers zichtbaar geweest.

De ETF Leuven heeft gewerkt met een externe fondsenwerver die zich inzet voor donaties voor de algemene werking, voor studiebeurzen voor internationale studenten en het verduurzamen van de gebouwen.

We gebruiken ons Customer Relationship Management (CRM) systeem om verschillende contacten en doelgroepen van de ETF Leuven te beheren en bedienen. In het verslagjaar is het CRM verder doorontwikkeld.

7.6 ICT

De ETF Leuven heeft 48 werkplekken. Daarvan zijn er 26 met computeruitrusting (veertien met een vaste PC, twaalf met een laptop door de ETF Leuven ter beschikking gesteld). Daarnaast is er een aantal servers operationeel voor o.a. digitale leeromgeving (gebaseerd op Chamilo, een open source Learning Management System), studentenadministratie, bestandsopslag en (off-site) back-ups. Koha, een open source geïntegreerd Library Management System, wordt ingezet voor het beheer van de bibliotheekcatalogus.

Er is een campus-breed draadloos netwerk beschikbaar, waarbij het onderliggende netwerk stelselmatig verbeterd wordt. Eduroam is ondertussen actief. Thuiswerk voor stafleden is mogelijk via een beveiligde verbinding (VPN). Het netwerk is beveiligd tegen risico's en wordt actief gemonitord op dreigingen.

De in 2024 gelanceerde overstap van lokale bestandsopslag naar de cloud gaat traag maar gestaag verder.

Ook het online trainingstraject voor residentieel personeel om het (online) veiligheidsbewustzijn te verhogen (in het Engels: Security Awareness Program), wordt verdergezet waarbij een aantal onderwerpen aan bod komen inclusief gerichte remediëring.

8

FINANCIËN

8.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de cijfers gepresenteerd over het boekjaar dat loopt van 1 januari tot en met 31 december 2025. Deze cijfers zijn gecontroleerd door de bedrijfsrevisor.

De goedkeurende verklaring van de bedrijfsrevisor is opgenomen als bijlage 1 in dit jaarverslag. In de volgende paragrafen komen achtereenvolgens de resultatenrekening (§ 8.2), de balans (§ 8.3), en de financiering (§ 8.4) aan de orde.

8.2 Resultatenrekening

RESULTATENBEREKENING 2025	EURO
Bedrijfsopbrengsten	2.568.464
Omzet	1.865.892
Overheidstoelagen en subsidies	908.805
Studiegelden	402.081
Huisvesting peda	397.394
Vergoeding gebruik lokalen	40.830
Conferenties	84.536
Boeken en cursusmaterialen en diversen	32.246
Giften en legaten	378.295
Giften België	42.219
Giften Nederland	155.029
Giften Europa / USA	10.791
Bestemde giften / Legaten	170.256
Vierde geldstroom	324.277
Schenkingen onderzoeksprojecten	324.277
Financiële opbrengsten	1.922
Uitzonderlijke opbrengsten	0
TOTAAL OPBRENGSTEN	2.570.386
Bedrijfskosten	2.901.276
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	41.509
Diensten en diversen	830.870
Bezoldigingen, soc. lasten, pensioenen	1.841.000
Afschrijvingen op opricht., vaste activa	174.861
Waardevermind. voorraden, bestell., enz.	-4.286
Voorzieningen risico's en kosten	2.192
Andere bedrijfskosten	15.130
Financiële kosten	9.588
Uitzonderlijke kosten	235
TOTAAL KOSTEN	2.911.099
RESULTAAT	-340.713

8.3 Balans

ACTIVA (31 DEC 2025)	EURO
VASTE ACTIVA	1.784.795
Immateriële vaste activa	0
Materiële vaste activa	1.784.696
Terreinen en gebouwen	1.528.691
Installaties machines en uitrusting	221.574
Meubilair en rollend materieel	34.431
Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	0
Financiële vaste activa	99
Andere financiële vaste activa	99
VLOTTENDE ACTIVA	1.029.801
Voorraden en bestellingen in uitvoering	0
Vorderingen op ten hoogste een jaar	167.736
Liquide middelen	795.756
Overlopende rekeningen	66.309
TOTAAL ACTIVA	2.814.596

PASSIVA (31 DEC 2025)	EURO
EIGEN VERMOGEN	1.970.040
Fondsen van de vereniging	4.443.545
Beginvermogen	3.190.055
Permanente financiering	1.253.490
Bestemde fondsen	45.061
Fondsen voor groot onderhoud	17.184
Fondsen voor personeelslasten	27.877
Overgedragen resultaat	-2.596.916
Kapitaalsubsidies	78.350
VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN	54.702
Voorzieningen voor risico's en kosten	54.702
VREEMD VERMOGEN	789.854
Schulden op meer dan een jaar	681
Financiële schulden	681
Schulden op ten hoogste een jaar	515.123
Schulden > een jaar, binnen een jaar vervallend	0
Handelsschulden	32.483
Ontvangen vooruitbetalingen	114.129
Schulden m.b.t. belastingen, bezol., soc. lasten	197.379
Aan te wenden studiebeurzen	3.787
Overige schulden	167.345
Overlopende rekeningen	274.050
TOTAAL PASSIVA	2.814.596

8.4 Financiering

De ETF Leuven ontvangt als ambtshalve geregistreeerde instelling voor hoger onderwijs van de Vlaamse overheid beperkte financiering voor onderwijs en onderzoek ter grootte van € 867.970 (zogenoemde eerste geldstroom). Wat betreft de bekostiging van het onderwijs is door de wetgever gekozen voor een mechanisme dat nauw aansluit bij wat gebruikelijk is bij de universiteiten in Vlaanderen. Wat betreft de bekostiging van het onderzoek is er met de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies (FPTR) in Brussel een gezamenlijk onderzoeksplan waarover ook in het verslagjaar werd gerapporteerd bij de overheid.

De ETF Leuven doet grote inspanningen om deze beperkte financiering aan te vullen met middelen uit de zogenoemde tweede, derde en vierde geldstroom. In het verslagjaar werden lopende wetenschappelijke onderzoeksprojecten deels uit vierde geldstroom (€ 324.277) gefinancierd. Bovendien worden er ook onderzoeksprojecten gezamenlijk met andere universiteiten uitgevoerd en financieel gedragen. Verder zijn er enkele extern gefinancierde aanstellingen.

Overige inkomstenbronnen zijn onder andere individuele of institutionele gevers, inkomsten uit studentengelden, pedaverhuur, verhuur van storage units en de werking van het LCCS.

De ETF Leuven rapporteert aan de Vlaamse Overheid conform het decreet Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019, gewijzigd bij het decreet van 1 juli 2022. Aangezien de ETF Leuven de daarin vermelde materialiteitsdrempel niet overschrijdt, wordt enkel de ETF-jaarrekening, gecontroleerd door de bedrijfsrevisor, gepubliceerd.

BIJLAGE 01

CLYBOUW Bedrijfsrevisoren

Oosterveldlaan 246
B-2610 Antwerpen (Wilrijk)
Tel. 0032(3)443 72 90 • 0032(3)440 41 26
audit@clybouw.net
https://clybouw.net

Evangelische Theologische Faculteit VZW
Sint-Jansbergsesteenweg 97
3001 Heverlee

Verslag van de bedrijfsrevisor aan de algemene vergadering van de vereniging Evangelische Theologische Faculteit VZW over het boekjaar afgesloten op 31 december 2025

In het kader van de controle van de jaarrekening van Evangelische Theologische Faculteit VZW (de "vereniging"), leggen wij u ons bedrijfsrevisoraal verslag voor. Onderhavig verslag wordt niet afgeleverd in het kader van een mandaat van commissaris van de vereniging. Dit bevat ons verslag over de jaarrekening.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van bedrijfsrevisor door het bestuursorgaan. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2025. Wij hebben de controle van de jaarrekening van Evangelische Theologische Faculteit VZW uitgevoerd gedurende dertien opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de controle uitgevoerd van de jaarrekening van de vereniging, die de balans op 31 december 2025 omvat, alsook de resultatenrekening van het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met een balanstotaal van 2.814.596,51 EUR en waarvan de resultatenrekening afsluit met een verlies van het boekjaar van 340.713,77 EUR.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de vereniging per 31 december 2025, alsook van haar resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel.

Besloten Vennootschap
KBO (B.T.W.) 0446.129.922
RPR Antwerpen, afdeling Antwerpen
Burelen in Luxemburg: L-8362 Grass, Rue de Kleinbettingen 4

Evangelische Theologische Faculteit VZW
Verslag van de bedrijfsrevisor over het boekjaar afgesloten op 31 december 2025

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor voor de controle van de jaarrekening" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de vereniging de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de vereniging om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een bedrijfsrevisoraal verslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de jaarrekening in België na. Een controle biedt evenwel geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de vereniging noch omtrent de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de bedrijfsvoering van de vereniging ter hand heeft genomen of zal nemen. Onze

CLYBOUW Bedrijfsrevisoren

2

verantwoordelijkheden inzake de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling staan hieronder beschreven.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen of de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de vereniging om haar continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons bedrijfsrevisoraal verslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons bedrijfsrevisoraal verslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening, en van de vraag of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het bestuursorgaan onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Gebruik van onderhavig verslag

Gezien het verslag uitgebracht is in het kader van een contractuele opdracht is het enkel bestemd om de algemene vergadering in te lichten. Dit verslag kan in geen geval het voorwerp uitmaken van een neerlegging bij de balanscentrale van de Nationale Bank van België.

Antwerpen, 27 maart 2026

Clybouw Bedrijfsrevisoren BV
Vertegenwoordigd door

Arnaud
Clybouw
(Signature)

Digitaal ondertekend
door Arnaud Clybouw
(Signature)
Datum: 2026.03.27
14:47:13 +01'00'

Arnaud Clybouw
Bestuurder

COLOFON

Tekst

Jelle Creemers
Jos de Kock
Bianca Dujacquier
Julie Gelling
Johan Jacobse
Hannah Sas
Steven C. van den Heuvel
Jermo van Nes
Martin Webber

Hoofdredactie

Jos de Kock

Eindredactie

Hannah Sas

Foto's

ETF Leuven
Mariska Dujacquier
Ashley Glen
Anouck Madelyn
Manuel Murre
Laura Roman
Nienke van Denderen
Laura Vermeer

Vormgeving

www.leftlane-design.com

Verantwoordelijke uitgever

Jos de Kock

Evangelische Theologische Faculteit vzw
Ondernemingsnummer 0411.947.023
RPR Leuven

April 2026

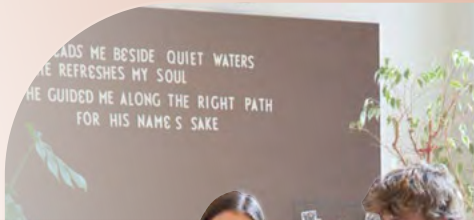

“ De ETF Leuven wil bewust aandacht schenken aan de persoonlijke en geestelijke ontwikkeling van de studenten in relatie tot elkaar en hun omgeving.

Evangelische Theologische Faculteit, Leuven

Sint-Jansbergsesteenweg 97
3001 Leuven
+32 16 20 08 95